

Bognár Zsoltné

Az eredmény keletkezése,
felhasználása, eredménykimutatás,
jövédelmezőségi tábla

A követelménymodul megnevezése:

A vállalkozások alapítása, működtetése, átszervezése, megszüntetése

A követelménymodul száma: 0001-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-013-50

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A város szélén lévő Kamilla virágboltot 2008-ban nyitotta meg egyéni vállalkozóként Kiss Kamilla. A nyitáskor 4 millió Ft-ot költöttek a berendezésre és a nyitó készletre (virágok, kellékek, csomagoló anyagok, díszítések, stb.). A havi bevétel 920 000 Ft, amivel igen elégedett volt a tulajdonos. 2010-ben azonban azzal szembesült Kamilla, hogy hiába tartja megfelelőnek a bevételt, elfogyott a tartaléka és nem tud elég pénzt kivenni a vállalkozásból. Már azon gondolkozott, bezárja a boltot.

Tanácsot kért egy könyvelőtől, aki elsőként azt kérdezte, mennyi a költsége?

- Ott az üzlet bérleti díja, a rezszi, az alkalmazottam bére, az árubeszerzés... De ezeket mindig ki tudom fizetni a bevételemből – mondja Kamilla.
- És kiszámoltad már, mennyi a nyereséged?
- Az nincs, de hát így jó, mert az után úgyis adóznom kellene.
- Nem az a lényeg, hogy mennyi a bevételed, hanem az, hogy a bevétellel szemben mennyi költséged keletkezik, vagyis mennyi marad a vállalkozásnál. Ráadásul te is az üzletben dolgozol, mennyi jövedelemmel számolsz magadnak, és mikor fog megtérülni a nyitáskori befektetésed?
- Ezt hogyan tudom megállapítani?

Egy jó vállalkozó a vállalkozása alapítása előtt és működése közben tájékozódik, tervez, elemzi a meglévő helyzeteket és ez alapján döntéseket hoz. A döntésekhez meg kell ismerni a bevétel, költség, nyereség fogalomkörét, a nyereség keletkezését, és tudni kell értékelni saját vállalkozásunk gazdálkodását.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A vállalkozások működésükhöz erőforrásokat, pénzeszközöket használnak, tevékenységük eredményeként bevételekre tesznek szert. A bevételek és a bevételek elérése érdekében felhasznált erőforrások értékét egybevetve megállapíthatjuk, mennyi a vállalkozásunk nyeresége – esetleg vesztesége. Az egybevetést azonban számviteli, gazdasági jogszabályok keretei között kell megtennünk. A mérlegnél már tanult számviteli törvény és számviteli standardok előírásai a nyereség, vagyis az eredmény megállapítására is vonatkoznak. Az eredményt többféle módszerrel is megállapíthatjuk.

A téma feldolgozását a következő sorrendben végezzük:

- Fogalom meghatározás – bevétel, költség, eredmény
- Az eredmény megállapítása a számvitel szabályai szerint – az eredménykimutatás, mint a beszámoló része
- Jövedelmezőségi kimutatás.

BEVÉTEL – KÖLTSÉG – EREDMÉNY

A vállalkozások évente megvizsgálják gazdálkodásukat, a vagyonuk és az eredményük alakulását. Az adatok felmérése, rendszerezése, vizsgálata a számvitel eszközeivel történik. A számvitelt a cél, a módszerek és a szabályozottság tekintetében két területre oszthatjuk:

- **pénzügyi számvitel**, ami a jogszabályoknak megfelelő nyilvántartást, kimutatásokat, vizsgálatokat foglalja magában (bizonylati rend, könyvvitel, beszámoló rendszere) és a cégen kívülre nyújt információt
- **vezetői számvitel**, ami a tevékenység és a gazdálkodás elemzésére, értékelésére koncentrálnak, főként belső használatra való.

A pénzügyi számvitel legfontosabb eleme a beszámoló rendszer. **Az éves beszámoló részei:**

- **mérleg**: a mérlegforduló napon meglévő vagyon értékét, összetételét, eredetét mutatja meg (a 012-es tananyagelemben részletesen megismerhettük)
- **eredménykimutatás**: a tárgyév bevételeit és ráfordításait rendszerezi és veti össze, segítségével megállapíthatjuk az eredményt
- **kiegészítő melléklet**: többek között a cég *számviteli politikájának* bemutatását, a *mérleghez és eredménykimutatáshoz kapcsolódó kimutatásokat* és a *cash flow*-t tartalmazza, valamint az ezekhez kapcsolódó elemzéseket.

A gazdálkodás vizsgálatakor meg kell ismernünk a bevételeket, és a bevételek elérése érdekében felhasznált erőforrások értékét, ezek összevetéséből pedig meg kell tudnunk állapítani az eredményt.

1. Bevétel

A bevétel értelmezése történhet számviteli és pénzforgalmi szempontból.

A bevétel számviteli értelmezése:

Számviteli szempontból bevétel minden termék- és szolgáltatásértékesítés ellenértéke, illetve az egyéb címen befolyt és elszámolt összeg, amely a rendszeres és nem rendszeres tevékenységhez kapcsolódik, befolyásolja az eredményt és a könyvvezetésünkben megjelenik.

A bevétel pénzforgalmi értelmezése:

Pénzforgalom szempontjából bevételnek számít minden befolyt pénzösszeg, függetlenül attól, hogy az adott tétel elszámolható vagy sem. ez a bevétel a cash flow-ban jelenik meg.

Vegyünk egy példát. Egy ruházati kiskereskedelmi kft. új árut vesz egy nagykereskedőtől. A cég átvette az árut, a nagykereskedő kiállította a számlát, de az áru ellenértéke még nem került átutalásra. Ebben az esetben a nagykereskedő a bevételt már elszámolhatja, vagyis az eredménykimutatásban figyelembe veheti. Pénzmozgás azonban nem történt, tehát pénzforgalmi szempontból nem keletkezett bevétel. Amikor viszont az ellenérték kiegyenlítésre kerül, akkor számviteli értelemben nem keletkezik új bevétel, csak pénzforgalmi értelemben.

2. Kiadás – költség – ráfordítás

Ezek a fogalmak szorosan összefüggnek, nagyon hasonlóak, mégis más-mást jelentenek. Megint vissza kell nyúlnunk a már eddig tanultakhoz.

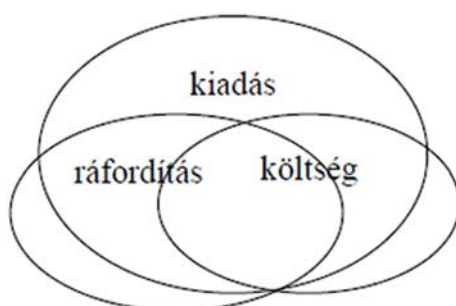
Kiadásról beszélünk, amikor bármilyen okból, bármilyen módon **pénzkiáramlás** történik a vállalkozástól. **A kiadás tehát pénzforgalmi kategória, a cash flow-ban jelenik meg.** A cash flow ugyanis a pénzáramlásokat rögzíti.

A költség és a ráfordítás számviteli fogalmak, az eredmény megállapításakor használjuk.

Mindkettőt a számviteli bevétellel állítjuk szembe, mindkettő a felhasznált erőforrások értékét fejezi ki és az eredményünket csökkenti. A különbség a vetítési alapon van. **A költség a tevékenységhez felhasznált erőforrások értéke, a ráfordítás pedig a bevétel elérése érdekében felhasznált erőforrások értéke.**

A ráfordítást a számviteli törvény alapvetően gyűjtőfogalomként használja, ami a költségek egy csoportját foglalja magában. Például a személyi jellegű ráfordítások kategória magába foglalja a bérköltséget (a munkaerő-felhasználással kapcsolatos bérként, vagy munkadíjként kifizetett járandóságokat), a személyi jellegű egyéb kifizetéseket, és az ezekhez kapcsolódó bérjárulékokat.

A gazdálkodás során keletkeznek olyan kiadások, amelyeket az adott üzleti évben nem számolunk el költségként (ráfordításként), és vannak olyan költségek (ráfordítások), amelyeket az adott üzleti évben nem kísér pénzmozgás, vagyis nem kapcsolódik hozzá kiadás. Például ha veszünk egy nagyértékű gépsort, az a vállalkozást több éven keresztül szolgálja, tehát több éven keresztül használjuk fel a tevékenységhez, ezért ráfordításként is több évre elosztva vesszük figyelembe (értékcsökkenési leírás). Tehát kiadásunk keletkezett ebben az évben, de ráfordításként a következő években több részletben számoljuk el. A további években természetesen már nincs kiadás, csak ráfordítás. Összességében elmondhatjuk, hogy a kiadás – költség – ráfordítás fogalmak tartalmazznak azonos és különböző tételeket.

1. ábra Kiadás, költség, ráfordítás¹

3. Eredmény

A gazdálkodás elemzése során az eredmény számviteli kategória. Legegyszerűbb megfogalmazásban

Az eredmény a számviteli bevételek és a bevételek elérése érdekében felmerült ráfordítások közötti különbség.

Ha a bevételek nagyobbak a ráfordításoknál, akkor nyereség keletkezik, ha a ráfordítások haladják meg a bevételeket, akkor veszteség.

Az eredményt megállapíthatjuk a számviteli törvényben szereplő eredménykimutatás segítségével, vagy a jövedelmezőségi kimutatással, de egyéb módon is. A módszert attól függően választjuk meg, hogy mire vagyunk kíváncsiak, mi a célunk a kapott eredménnyel. Ha az éves beszámolóhoz kell megismernünk a mérleg szerinti eredményt, akkor eredménykimutatást készítünk, ha a vezetői számvitel keretében kívánunk elemzéseket végezni a tevékenység eredményességére vonatkozóan, akkor a jövedelmezőségi táblát is érdemes használni.

¹ Bognár Zsoltné Vállalkozások II. Műszaki Kiadó 2010.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1 feladat

Röviden fogalmazza meg, mi a vezetői és a pénzügyi számvitel lényege, és mi az alapvető különbség közöttük!

Vezetői számvitel: _____

Pénzügyi számvitel: _____

A különbség lényege: _____

2. feladat

Döntse el az alábbi gazdasági eseményekről, hogy pénzforgalmi, számviteli, vagy mindkét értelemben számítanak-e bevételnek! Tegyen "X"-et a megfelelő oszlopba!

Gazdasági esemény	pénzforgalmi bevétel	számviteli bevétel
Az üzletben a vevő kifizeti a pénztárnál az általa vásárolt áruk ellenértékét	☐	☐
Az üzlethelyiség tulajdonosa kiállítja a bérlőnek az elmúlt havi bérleti díjról szóló számlát	☐	☐
A bérlő 8 nap múlva kifizeti a bérleti díjat	☐	☐
A szállító leszállította az üzletbe az árut, és a vevő a számlán aláírásával igazolta az átvételt	☐	☐
A vevő előleget adott a megrendelt árura, amit a következő hónapban szállítunk neki	☐	☐

3. feladat

Határozza meg röviden az alábbi fogalmakat és írjon mindegyikre egy-egy példát!

Kiadás:

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI
TÁBLA

Költség:

Ráfordítás:

4. feladat

Határozza meg az eredmény fogalmát!

Határozza meg, hogy az eredmény megállapításának célját melyik eredmény-megállapítási mód szolgálja leginkább!

Célok:

- A vállalkozás vezetői szeretnék megtudni, vajon mi okozta a nyereség csökkenését az egyik üzletükben.
- Az éves beszámoló részeként meg kell állapítani a mérleg szerinti eredményt.
- A bank a hitel folyósításához fontosnak tartja megismerni a cég bevételeit, ráfordításait, és a mérleg szerinti eredményt.
- A kft. kereskedelmi vezetője meg akarja vizsgálni a cég jövedelmezőségét.

Megállapítási módok:

Eredménykimutatás	Jövedelmezőségi tábla, illetve egyéb módszer

Megoldások

1 feladat

Vezetői számvitel: A gazdasági elemzésekre koncentrálnak, felhasználva a meglévő nyilvántartásokat. A vállalatvezetést és a dolgozókat segíti abban, hogy megismerjék, értékelhessék a tevékenységüket, a cég gazdálkodását. Nincs törvényileg szabályozva, hogy milyen számításokat, elemzéseket végezzünk, a vállalkozás tevékenysége és a kívánt cél határozza meg a vizsgálati területeket és az elemzési technikákat.

Pénzügyi számvitel: A jogszabályoknak megfelelő nyilvántartást, kimutatásokat, vizsgálatokat foglalja magában (bizonylati rend, könyvvitel, beszámoló rendszere) és a cégen kívülre nyújt információt

A különbség lényege: A vezetői számvitelnek tágabbak a törvényi keretei, a pénzügyi számvitel részletesen szabályozott. A vezetői számvitel belső használatra, a pénzügyi számvitel főként külső használatra készül.

2. feladat

Gazdasági esemény	pénzforgalmi bevétel	számviteli bevétel
Az üzletben a vevő kifizeti a pénztárnál az általa vásárolt áruk ellenértékét	X	X
Az üzlethelyiség tulajdonosa kiállítja a bérlőnek az elmúlt havi bérleti díjról szóló számlát		X
A bérlő 8 nap múlva kifizeti a bérleti díjat	X	
A szállító leszállította az üzletbe az árut, és a vevő a számlán aláírásával igazolta az átvételt		X
A vevő előleget adott a megrendelt árura, amit a következő hónapban szállítunk neki	X	

3. feladat

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Kiadás: A pénzforgalomhoz, vagyis a cash flow-hoz kapcsolódó kategória, magába foglal minden a vállalkozástól történő pénzkiáramlást. Példa: a múlt hónapban érkezett számla kifizetése.

Költség: Számviteli kategória, a tevékenységhez felhasznált erőforrások értéke. Példa: a csemegeárúk csomagolásához használt csomagolóanyagok értéke.

Ráfordítás: Számviteli kategória, a bevétel elérése érdekében felhasznált erőforrások értéke, illetve a költségek meghatározott szempont szerint összevont értéke. Példa: Személyi jellegű ráfordítások, amelyek tartalmazzák a bérköltséget és annak járulékait is.

4. feladat

Az eredmény a számviteli bevételek és a bevételek elérése érdekében felmerült ráfordítások közötti különbség.

5. feladat

Eredménykimutatás	Jövedelmezőségi tábla, illetve egyéb módszer
Az éves beszámoló részeként meg kell állapítani a mérleg szerinti eredményt	A vállalkozás vezetői szeretnék megtudni, vajon mi okozta a nyereség csökkenését az egyik üzletükben
A bank a hitel folyósításához fontosnak tartja megismerni a cég bevételeit, ráfordításait, és a mérleg szerinti eredményt	A kft. kereskedelmi vezetője meg akarja vizsgálni a cég jövedelmezőségét

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Néhány mondatban mutassa be a beszámoló három fő részét!

MUNKAMINTA

2. feladat

Értelmezze a bevételt és írjon egy-egy példát!

Bevétel számviteli szempontból:

MUNKAMINTA

Bevétel pénzforgalmi szempontból:

3. feladat

Az alábbi tételekről döntse el, hogy az eredménykimutatásban, vagy a cash flow-ban jelenik-e meg! Döntésének megfelelően írja be az adott tételt a táblázat megfelelő oszlopába!

Tételek:

- egy dolgozó a cég házipénztárából felveszi az utazási támogatást
- a vállalkozás leszállította a megrendelt árukat, a számlán a vevő igazolta a szállítást,
- a vevő átutalta a vállalkozó által kiállított számlán szereplő összeget
- a pénztáros befizette a cég bankszámlájára a napi bevételt
- a vállalkozó megkapta az üzlet előző havi villanyszámláját, amit 15 napon belül kell kifizetnie
- a vállalkozó kifizeti a kapott villanyszámlát
- a könyvelő megállapítja a tárgyévi eredménykimutatásban elszámolható értékcsökkenési leírás értékét

A tétel megjelenik:

a cash flow-ban	az eredménykimutatásban

4. feladat

Figyelmesen olvassa el az alábbi esetet, majd végezze el a megadott feladatokat!

A Kelengye babaruha üzletben a következő gazdasági események zajlottak:

Az üzletvezető egy nagykereskedőtől árut rendelt 450 000 Ft értékben. Az árut bizományi értékesítésre kapta meg, ami azt jelenti, hogy csak akkor kell kifizetni a szállítónak a termék árát, ha azt az üzlet eladta. A termékek megérkeztek az üzletbe, azt átvették, és elhelyezték a raktárban és az eladótérben. A következő napon az egyik vevő különösen sok árut vásárolt – összesen 38 000 Ft-ért – és bankkártyával fizetett. A bolt aznapi bevétele a pénztárgép állása szerint 120 000 Ft volt, ezt az összeget a boltvezető este befizette az üzlet bankszámlájára. A hét során az üzlet árbevétele 470 000 Ft volt. Az eladott áruk beszerzési értéke 320 000 Ft, az üzlet az áruk beszerzési értékét átutalta a nagykereskedőnek.

Írja le azokat az eseményeket, amelyek

növelték az üzlet eredményét:

<hr/> <hr/>

csökkentették az üzlet eredményét:

<hr/> <hr/>

növelték az üzlet pénzkészletét:

<hr/> <hr/>

csökkentették az üzlet pénzkészletét:

<hr/> <hr/>

pénzmozgással jártak, de nem változtatták meg az üzlet pénzkészletét:

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI
TÁBLA

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

- **mérleg:** a mérlegforduló napon meglévő vagyon értékét, összetételét, eredetét mutatja meg, az eszközök és források csoportjainak részletezésével.
- **eredménykimutatás:** a tárgyév bevételeit és ráfordításait rendszerezi és hasonlítja össze az előző évi adatokkal, segítségével megállapíthatjuk a mérleg szerinti eredményt
- **kiegészítő melléklet:** a két fenti kimutatást kiegészítő táblázatok, elemzések. Tartalmazza többek között a cég *számviteli politikájának* bemutatását, a *mérleghez és eredménykimutatáshoz kapcsolódó kimutatásokat* és a *cash flow-t*, valamint az ezekhez kapcsolódó elemzéseket.

2. feladat

Bevétel számviteli szempontból: Minden termék- és szolgáltatásértékesítés ellenértéke, illetve az egyéb címen befolyt és elszámolt összeg, amely a rendszeres és nem rendszeres tevékenységhez kapcsolódik, befolyásolja az eredményt és a könyvvezetésünkben megjelenik. Például a cég eladta a régi pénztárgépeket, az ebből realizált bevétel is beszámít az eredménybe.

A bevétel pénzforgalmi értelmezése: Bevételnek számít minden befolyt pénzösszeg, függetlenül attól, hogy az adott tétel elszámolható vagy sem. Ez a bevétel a cash flow-ban jelenik meg. Például a bankszámlára érkező átutalások.

3. feladat

a cash flow-ban	az eredménykimutatásban
egy dolgozó a cég házipénztárából felveszi az utazási támogatást	a vállalkozás leszállította a megrendelt árukat, a számlán a vevő igazolta a szállítást
a vevő átutalta a vállalkozó által kiállított számlán szereplő összeget	a vállalkozó megkapta az üzlet villanyszámláját, amit 15 napon belül kell kifizetnie
a pénztáros befizette a cég bankszámlájára a napi bevételt	a könyvelő megállapítja a tárgyévi eredménykimutatásban elszámolható értékcsökkenési leírás értékét
a vállalkozó kifizeti a kapott villanyszámlát	

4. feladat

Az üzletvezető egy nagykereskedőtől árut rendelt 450 000 Ft értékben. Az árut bizományi értékesítésre kapta meg, ami azt jelenti, hogy csak akkor kell kifizetni a szállítónak a termék árát, ha azt az üzlet eladta. A termékek megérkeztek az üzletbe, azt átvették, és elhelyezték a raktárban és az eladótérben. A következő napon az egyik vevő különösen sok árut vásárolt – összesen 38 000 Ft-ért – és bankkártyával fizetett. A bolt aznapi bevétele a pénztárgép állása szerint 120 000 Ft volt, ezt az összeget a boltvezető este befizette az üzlet bankszámlájára. A hét során az üzlet árbevétele 470 000 Ft volt. Az eladott áruk beszerzési értéke 320 000 Ft, az üzlet az áruk beszerzési értékét átutalta a nagykereskedőnek.

növelték az üzlet eredményét:

- az egyik vevő különösen sok árut vásárolt – összesen 38 000 Ft-ért
- A bolt aznapi bevétele a pénztárgép állása szerint 120 000 Ft volt
- A hét során az üzlet árbevétele 470 000 Ft volt

csökkentették az üzlet eredményét:

- Az eladott áruk beszerzési értéke 320 000 Ft

növelték az üzlet pénzkészletét: mivel kiskereskedelmi üzletről van szó, minden vásárlás készpénzes, vagy bankkártyás, tehát közvetlen pénzmozgás kíséri.

- az egyik vevő különösen sok árut vásárolt – összesen 38 000 Ft-ért
- A bolt aznapi bevétele a pénztárgép állása szerint 120 000 Ft volt
- A hét során az üzlet árbevétele 470 000 Ft volt

csökkentették az üzlet pénzkészletét:

- Az eladott áruk beszerzési értéke 320 000 Ft, az üzlet az áruk beszerzési értékét átutalta a nagykereskedőnek

pénzmozgással jártak, de nem változtatták meg az üzlet pénzkészletét:

- A bolt aznapi bevétele a pénztárgép állása szerint 120 000 Ft volt, ezt az összeget a boltvezető este befizette az üzlet bankszámlájára. (csak annyi történt, hogy az üzletben lévő készpénzt a bankszámlán helyezték el, ami szintén az üzleté)

AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS, MINT A BESZÁMOLÓ RÉSZE

Az eredménykimutatás gyakorlatilag egy számviteli okmány, melynek formai és tartalmi elemeit a számviteli törvény határozza meg. A szabályozást kiegészítik a gazdálkodó szervezetekre és az adózásra vonatkozó jogszabályok.

Az eredménykimutatás egy üzleti évre vonatkozóan tartalmazza a számviteli bevételeket, ráfordításokat, és a kettő összevetéséből keletkező eredményt.

Az üzleti év Magyarországon január 1-től december 31-ig tart. Az induló, és megszűnő vállalkozásoknál az üzleti év az alakulás, illetve a megszűnés napjától függően rövidebb.

A számadatokat ezer forintban, ezer forintra kerekítve kell közölni, a mérleghez hasonlóan az előző év adatával együtt. Ezzel biztosítjuk az összehasonlíthatóságot.

Az eredménykimutatás készülhet: összköltség eljárással vagy forgalmi költség eljárással és mindkettőnek lehet „A” és „B” változata.

A két eredménykimutatás az üzleti eredmény megállapításában tér el, azon belül is a költségek csoportosításában. Az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban a költségeket költségnemenként bontjuk, a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatásban pedig költséghely-költségviselő szerint. A két eredménykimutatásnál ugyanazt az üzemi/üzleti eredményt kell kapnunk, csak a költségek szerkezetében van eltérés. Az üzemi/üzleti eredmény után pedig teljesen egyforma a két séma. Az "A" változat az eredményfajta szerint tagol, a "B" változat először a ráfordításokat, utána a bevételeket veszi számba. A vállalkozó tehát négy változat közül választhat. Ha a következő évben az eddigőtől eltérő fajta készitünk, akkor biztosítani kell, hogy a tárgyév és az előző év adatai összehasonlíthatók legyenek. Egyik eljárásról (változatról) a másikra való áttérésről a kiegészítő mellékletben tájékoztatást kell adni és az áttérést indokolni kell.

A számviteli törvény mellékletében szereplő eredménykimutatás-sémáktól a törvény adta kereteken belül el lehet térni. Ha szükséges, a megadott tételek tovább tagolhatók, vagy éppen új tételek is felvehetők. Az arab számmal jelzett tételek egy-egy római számmal jelzett csoporton belül összevonhatók, és nem kell az eredménykimutatásban feltüntetni azon arab számmal jelzett tételeket, amelyeknél sem az előző üzleti évre, sem a tárgyévre vonatkozóan nem szerepel adat.

<i>Az eredménykimutatás előírt tagolása (összköltség eljárással)</i>	
"A" változat	
01. Beföldi értékesítés nettó árbevétele	
02. Exportértékesítés nettó árbevétele	
I. Értékesítés nettó árbevétele (01+02)	
03. Saját termelésű készletek állományváltozása	
04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke	
II. Aktivált saját teljesítmények értéke (+03+04)	
III. Egyéb bevételek	
Ebből: visszaírt értékvesztés	
05. Anyagköltség	
06. Igénybe vett szolgáltatások értéke	
07. Egyéb szolgáltatások értéke	
08. Eladott áruk beszerzési értéke	
09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	
IV. Anyagellégű ráfordítások (05+06+07+08+09)	
10. Béköltség	
11. Személyi jellegű egyéb kifizetések	
12. Békjárulékok	
V. Személyi jellegű ráfordítások (10+11+12)	
VI. Értékcsökkenési leírás	
VII. Egyéb ráfordítások	
Ebből: értékvesztés	
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I+II+III-IV-V-VI-VII)	
13. Kapott (járó) osztalék és részesedés	
Ebből: kapott vállalkozástól kapott	
14. Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége	
Ebből: kapott vállalkozástól kapott	
15. Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége	
Ebből: kapott vállalkozástól kapott	
16. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	
Ebből: kapott vállalkozástól kapott	
17. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	
Ebből: értékelési különbözet	
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei (13+14+15+16+17)	
18. Befektetett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése	
Ebből: kapott vállalkozásnak adott	
19. Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások	
Ebből: kapott vállalkozásnak adott	
20. Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztése	
21. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	
Ebből: értékelési különbözet	
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai (18+19+20+21)	
B. Pénzügyi műveletek eredménye (VIII-IX)	
C. Szokásos vállalkozási eredmény (+A+B)	
X. Rendkívüli bevételek	
XI. Rendkívüli ráfordítások	
D. Rendkívüli eredmény (X-XI)	
E. Adózás előtti eredmény (+C+D)	
XII. Adófizetési kötelezettség	
F. Adózott eredmény (+E-XII)	
22. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra, részesedésre	
23. Jóváhagyott osztalék, részesedés	
G. Mérleg szerinti eredmény (+F+22-23)	

2. ábra. Eredménykimutatás egyik fajtája

AZ EREDMÉNYKIMUTATÁSBAN SZEREPLŐ EREDMÉNYKATEGÓRIÁK

1. Üzemi, üzleti eredmény

Az **üzemi, üzleti eredmény** a vállalat fő tevékenységéből származó bevételek és ráfordítások különbsége.

Megállapításkor a termék- és szolgáltatásértékesítés bevételeit, az aktivált saját teljesítmények értékét és az egyéb bevételeket vesszük figyelembe, és ezekkel szembeállítjuk a tevékenység érdekében felmerült költségeket, ráfordításokat. A kereskedelemben és szolgáltatásban üzleti eredményről beszélünk, míg a termelőszektorokban üzemi eredményről.

összköltség eljárással készített eredménykimutatásnál	forgalmiköltség eljárással készített eredménykimutatásnál
I. Értékesítés nettó árbevétele	I. Értékesítés nettó árbevétele
II. Aktívált saját teljesítmények értéke	03. Értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége 04. Eladott áruk beszerzési értéke 05. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke II. Értékesítés közvetlen költségei (03+04+05)
III. Egyéb bevételek	III. Értékesítés bruttó eredménye (I-II)
05. Anyagköltség 06. Igénybe vett szolgáltatások értéke 07. Egyéb szolgáltatások értéke 08. Eladott áruk beszerzési értéke 09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke IV. Anyagjellegű ráfordítások (05+06+ 07+08+09)	06. Értékesítési, forgalmazási költségek 07. Igazgatási költségek 08. Egyéb általános költségek IV. Értékesítés közvetett költségei (06+07+08)
V. Személyi jellegű ráfordítások	V. Egyéb bevételek
VI. Értékcsökkenési leírás	
VII. Egyéb ráfordítások	VI. Egyéb ráfordítások
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I+II+III-IV-V-VI-VII)	A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (+III-IV+V-VI)

3. ábra. Az üzleti eredmény eltérő megállapítása

Közös tételek

Az **értékesítés nettó árbevétele** értelemszerűen a termék- és szolgáltatásértékesítésből származó bevételeket foglalja magában. A számviteli törvény szerint az értékesítés nettó árbevételeként kell kimutatni a szerződés szerinti teljesítés időszakában az üzleti évben értékesített vásárolt és saját termelésű készletek, valamint a teljesített szolgáltatások – általános forgalmi adót nem tartalmazó – ellenértékét.

Az **egyéb bevételek** olyan, az értékesítés nettó árbevételének részét nem képező bevételek, amelyek a napi üzletmenet során keletkeznek és nem minősülnek sem a pénzügyi műveletek bevételeinek, sem rendkívüli bevételnek. Ide tartozik többek között a káreseménnyel kapcsolatosan kapott bevétel (például leégett a raktár és a biztosító megtéríti a kárt), a kapott kötbér, kártérítés, a céltartalék felhasználása, az immateriális jószág, vagy tárgyi eszköz közvetlen értékesítéséből származó bevétel (ha eladunk egy céges autót, akkor a nettó eladási ár egyéb bevétel).

Egyéb ráfordítások az olyan, az értékesítés nettó árbevételéhez közvetlenül vagy közvetetten nem kapcsolódó kifizetések és más veszteség jellegű tételek, amelyek a rendszeres tevékenység során merülnek fel, és nem minősülnek sem a pénzügyi műveletek ráfordításainak, sem rendkívüli ráfordításnak. Ilyenek például a káreseményekkel kapcsolatosan fizetendő összegek; a megsemmisült, vagy értékesített eszközök könyv szerinti értéke; a fizetett bírságok, kötbérek, fekbérek, késedelmi kamatok, kártérítések; az üzleti évben képzett céltartalék összege; vagy a kapcsolódó fogyasztási adó, jövedéki adó összege.

Összköltség eljárással készített eredménykimutatás külön tételei

Az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban az üzemi/üzleti eredmény megállapításához a ráfordításokat költségnemenként bontjuk: anyagjellegű ráfordítások, személyi jellegű ráfordítások, értékcsökkenési leírás, egyéb ráfordítások. Ez a felbontás a termelés költségmegosztásához jobban igazodik, mert a csoportosítás alapja, hogy mely termelési tényezőhöz kapcsolható az adott költség.

Aktivált saját teljesítmények értékeként jelenik meg a saját előállítású eszközöknek az üzleti évben aktivált értéke. Például ha egy cégen belüli beruházást, vagy az eszközök értékét növelő munkát részben vagy egészben maga a cég végez el, akkor a cég által végzett munkának az értékét kell itt figyelembe venni. Ide tartozik még a saját termelésű készletek állományváltozása, vagyis az üzleti év végi záróállományának és az üzleti év eleji nyitóállományának különbözete. Ezek a tételek természetesen a termelővállalatoknál jelenhetnek meg, egy kereskedelmi cégnél nem.

Az **anyag jellegű ráfordítások** közé soroljuk:

- a vásárolt és a termeléshez, értékesítéshez felhasznált **anyagok** értékét (alap-, segéd-, üzem- és fűtőanyag, alkatrészek, szerszám, műszer, berendezés, felszerelés, munkaruha, egyenruha, védőruha)
- az **igénybe vett szolgáltatások** bekerülési értékét (szállítási költség, bér munkadíj, posta- és telefonköltség)

- az **egyéb szolgáltatásokat** (az üzleti évben felmerült, de az eszközök bekerülési értékében el nem számolt tételek: illetékek, bankköltség, biztosítási díjak)
- az **eladott áruk beszerzési értékét** (ELÁBÉ), vagyis az üzleti évben – általában – változatlan formában eladott anyagok, áruk bekerülési értéke és
- az **eladott (közvetített) szolgáltatások** értékét (alvállalkozói teljesítmények, illetve továbbadott szolgáltatások – például bérebe adott üzlet fűtésszámlája).

A **személyi jellegű ráfordítások** a munkavállalókhöz kapcsolódó költségek ráfordítások.

- A **béreköltség** a legnagyobb értékű személyi jellegű ráfordítás, vagyis minden – az üzleti évhez kapcsolódó – a munkavállalókat, alkalmazottakat, tagokat megillető bérként vagy munkadíjként elszámolandó járandóság, kifizetés, függetlenül attól, hogy az ilyen címen kifizetett összegek után kell-e személyi jövedelemadót fizetni vagy sem, illetve alapját képezi-e vagy sem a társadalombiztosítási járulékoknak.
- A **személyi jellegű egyéb kifizetések** közé tartoznak a természetes személyek részére nem béreköltségként és nem vállalkozási díjként kifizetett, elszámolt összegek.
- Ide tartoznak még a munkaadó által fizetendő **bérbiztosítási járulékok**, azaz a nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási járulék, az egészségügyi hozzájárulás, a munkaadói járulék és a szakképzési hozzájárulás.

Értékcsökkenési leírásként kell figyelembe venni az immateriális javak és tárgyi eszközök fizikai és erkölcsi avulásának pénzben kifejezett értékét. Az értékcsökkenési leírás megállapítása a számvitel szabályai szerint történik. Lényege, hogy a fenti eszközök bekerülési értékét több évre elosztva számoljuk el költségként. Kivéve a 100 ezer forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti vagyoni értékű jogokat, szellemi termékeket, tárgyi eszközöket, ahol – a vállalkozó döntésétől függően – a használatbavételkor az értékcsökkenési leírás egy összegben elszámolható. Az értékcsökkenési leírás szabályait külön határozzák meg, foglalkozik vele a társasági adóról szóló törvény és a számviteli törvény is. A leírási idő és az évente leírható összeg nagysága függ az adott eszköz értékétől, felhasználásának jellegétől, a várható felhasználási időtől, a fizikai és erkölcsi avulástól, valamint az adott vállalkozási tevékenységre jellemző körülményektől. Az értékcsökkenés számításakor az egyenletes, illetve a degresszív (először nagy, később kisebb összegű) értékcsökkenés alkalmazása jellemző. Ha meghatároztuk a leírás módját és kiszámoltuk az arra az évre elszámolandó értékcsökkenési leírást, akkor az összeget az eredménykimutatásban kell megjeleníteni. Az eszköz beszerzési árából értékcsökkenésként még el nem számolt értéket a mérlegben kell megjeleníteni. Ezt nevezzük az eszköz könyv szerinti, nyilvántartási, vagy nettó értékének.

Forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás külön tételei

A forgalmi költség eljárás lényege, hogy a költségeket a kibocsátáshoz kapcsoljuk. Az üzemi/üzleti eredmény megállapításához a költségeket elszámolhatóság szerint, vagyis költségviselőnként és költséghelyenként bontjuk. Valamelyest hasonló a jövedelmezőségi tábla árréstömegéhez. Látható, hogy ez inkább a kereskedelmi tevékenységet folytató cégek költségszerkezetéhez áll közelebb.

A bevételek fajtái megegyeznek a másik eredménykimutatás típusal, a költségek rendszerezése viszont eltér tőle. Nincs aktivált saját teljesítmény, megjelenik azonban az értékesítés bruttó eredménye, ami a kereskedelemben az árréssel hozható kapcsolatba.

Az értékesítés közvetlen költségei közé soroljuk azokat a költségeket, ráfordításokat, amikről tudjuk, hogy egy termékre vetítve mekkora az értékük, vagyis konkrétan kapcsolhatók a termékhez. Ide tartozik az értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége, az eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ) és az eladott (közvetített) szolgáltatások értéke. A kereskedelemben igen magas arányban az ELÁBÉ teszi ki a közvetlen költségeket.

Az értékesítés bruttó eredményét az értékesítés nettó árbevétele és az értékesítés közvetlen költségei különbségeként állapítjuk meg. A bruttó eredmény megmutatja, hogy az árbevétel milyen mértékben fedezi a közvetlen költségeket, nevezetesen az ELÁBÉ-t, ezért főként a kereskedelemben fontos mutató.

Az értékesítés közvetett költségeihez soroljuk be mindazon költségeket, ráfordításokat, amelyek nem egy konkrét termékhez kapcsolódnak, és nem, vagy csak nehezen vetíthetők rá egy termékre. Az értékesítés közvetett költségei között az értékesítés és forgalmazás költségét, az igazgatási költségeket és az egyéb általános költségeket kell szerepeltetni.

- Az értékesítési, forgalmazási költségek között az értékesítéssel kapcsolatos külön költségeket (csomagolási, szállítási költségek, bizományi díjak), a késztermékek, az értékesítésre váró áruk raktározási költségeit, az értékesítő részlegek és irodák költségeit, a reklám, a PR és a piackutatás költségeit kell kimutatni, függetlenül attól, hogy az az értékesítéshez közvetlenül hozzárendelhető-e vagy sem.
- Az igazgatási költségek között kell kimutatni az igazgatás személyi és anyagjellegű, valamint egyéb költségeit. Az egyéb általános költségek között kell kimutatni a működés egyéb közvetett költségeit.

2. Pénzügyi műveletek eredménye

Olyan bevételek és ráfordítások különbsége, amelyeket nem kísér anyag-, áru- (termék, szolgáltatás) és eszkozmozgás, csak a pénzeszközök mozgása során, a vállalkozás pénzügyi befektetéseiből, pénzügyi műveleteiből keletkezik. Ilyen például a kapott vagy adott kamat, a részvényértékesítésből származó árfolyamnyereség vagy - veszteség. A pénzügyi műveletek nem tartoznak a fő tevékenységhez, azonban a szokásos üzletmenethez igen.

A pénzügyi műveletek eredménye a pénzügyi műveletek kapcsán keletkezett és elszámolt bevételek és ráfordítások különbsége.

3. Szokásos vállalkozási eredmény

Az üzleti és a pénzügyi tevékenység eredményének összevonásával kapjuk meg. Megállapításakor a szokásos napi üzletmenethez tartozó bevételeket és ráfordításokat vesszük figyelembe.

4. Rendkívüli eredmény

Általában a nem rendszeresen előforduló, illetve a különleges bevételek, ráfordítások jelennek meg a rendkívüli eredményben. Ezek lehetnek a tulajdonosokkal szembeni követelések, a vagyonhoz kapcsolódó tételek, mint például apport kezelésével, eszköz térítés nélküli átadásával kapcsolatos események. A rendkívüli bevételek és a rendkívüli ráfordítások függetlenek a vállalkozási tevékenységtől, a vállalkozó rendes üzletmenetén kívül esnek, a szokásos vállalkozási tevékenységgel nem állnak közvetlen kapcsolatban.

A rendkívüli bevételek között kell kimutatni többek közt a tulajdonosnál a gazdasági társaságba bevitt vagyontárgyak létesítő okiratban, annak módosításában meghatározott értékét. Ezzel szemben rendkívüli ráfordításnak számít a tulajdonosnál a gazdasági társaságba bevitt vagyontárgyak nyilvántartás szerinti értéke. Ugyanez a helyzet a visszavásárolt saját részvény, saját üzletrész bevonása esetén is. A részvények névértéke rendkívüli bevétel, visszavásárlási illetve nyilvántartási értéke rendkívüli ráfordítás.

Rendkívüli bevétel még a részünkre elengedett kötelezettség, ugyanígy rendkívüli ráfordítás a mástól átvállalt kötelezettség.

A rendkívüli eredmény a rendkívüli bevételek és a rendkívüli ráfordítások különbözeteként keletkezik.

5. Adózás előtti eredmény

Az adózás előtti eredmény egy vállalkozás adott időszakban elért teljes eredményét mutatja, beleértve az üzemi eredményt, a pénzügyi műveletek eredményét és a rendkívüli eredményt, tehát a szokásos vállalkozási eredmény és a rendkívüli eredmény összevonásával jön létre.

6. Adózott eredmény

Az adózás előtti eredményből kivonjuk az adó- és számviteli szabályok szerint megállapított adót, és megkapjuk az adózott eredményt. A társasági adó 2010-ben a pozitív adóalap 16%-a. Az adóalap nem, vagy csak igen ritkán egyezik meg az adózás előtti eredménnyel. A legtöbb vállalkozásnál megjelennek adóalap-módosító tételek.

Adóalapot csökkentők lehetnek

- a beruházási kedvezmények,
- az egyes foglalkoztatási kedvezmények,

adóalap-növelő lehet

- a kettős könyvvitelt vezető adózónál a várható kötelezettségekre és a jövőbeni költségekre képzett céltartalék,
- céltartalékot növelő összeg következtében az adóévben elszámolt ráfordítás, vagy
- a jogerős határozatban megállapított bírság.

7. Mérleg szerinti eredmény

Az adózott eredményből a tulajdonosok részére jóváhagyott osztalékot levonjuk és a fennmaradó rész lesz a mérleg szerinti eredmény. Ez az összeg a továbbiakban a vállalkozás vagyonává válik, átvezetésre kerül a vagyonmérlegbe. A neve is erre utal.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat

Égészítse ki az alábbi mondatokat a megfelelő kifejezésekkel!

Az eredménykimutatás egy, melynek formai és tartalmi elemeit a törvény határozza meg. A szabályozást kiegészítik a és az vonatkozó jogszabályok.

Az üzleti év Magyarországon-től-ig tart.

Az eredménykimutatás készülhet eljárással vagy eljárással és mindkettőnek lehet és változata.

Az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban a költségeket bontjuk, a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatásban pedig szerint.

Az üzemi/üzleti eredmény után az összköltség eljárással és a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás séma

Az eredménykimutatás "A" változata az szerint tagol, "B" változata először a, utána a veszi számba.

Ha a következő évben az eddigetől eltérő fajtát készítünk, akkor biztosítani kell, hogy Az áttéréstkell.

A számviteli törvény mellékletében szereplő eredménykimutatásban nem kell feltüntetni azonszámmal jelzett tételeket, amelyeknél sem, sem vonatkozóan nem szerepel adat.

2. feladat

Az alábbi táblázatból hiányzik néhány megnevezés. Pótolja a megfelelő kifejezéseket!

..... eljárással készített eredménykimutatás eljárással készített eredménykimutatás
I. Értékesítés nettó árbevétele	I. Értékesítés nettó árbevétele
II. Aktívált saját teljesítmények értéke	03. Értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége 04. 05. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke II. Értékesítés költségei (03+04+05)
III. Egyéb bevételek	III. Értékesítés bruttó eredménye (I-II)
05. 06. Igénybe vett szolgáltatások értéke 07. Egyéb szolgáltatások értéke 08. 09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke IV.-jellegű ráfordítások (05+06+07+08+09)	06. költségek 07. Igazgatási költségek 08. Egyéb általános költségek IV. Értékesítés költségei (06+07+08)
V.-jellegű ráfordítások (10+11+12)	V. Egyéb bevételek
VI.	
VII. Egyéb ráfordítások	VI. Egyéb ráfordítások
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I+II+III-IV-V-VI-VII)	A. eredménye (III-IV+V-VI)

4. ábra. Üzleti eredmény meghatározása

3. feladat

Jellemezze röviden az alábbi tételeket és írjon egy-egy példát arra, mi tartozik az adott tételhez!

Értékesítés nettó árbevétele:

Aktivált saját teljesítmények értéke:

Egyéb ráfordítások:

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Egyéb bevételek:

4. feladat

Az alábbi tételeket sorolja be mindkét eredménykimutatásba, és írja mellé a megfelelő költségfajtaát!

tétel	Összköltség eljárással készített eredménykimutatás	Forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás
ELÁBÉ		
a dolgozók bére		
a hűtők éves értékcsökkenése		
csomagolóanyag költség		
bérfjárulékok		
áramfogyasztás díja		
reklámköltség		

5. feladat

Kösse össze az alábbi meghatározásokat a hozzájuk tartozó fogalmakkal!

Értékesítés közvetlen költségei	Az értékesítés nettó árbevétele és az értékesítés közvetlen költségei különbsége, megmutatja, hogy az árbevétel milyen mértékben fedezi a közvetlen költségeket
Értékesítés bruttó eredménye	Mindazon költségek, ráfordítások, amelyek nem egy konkrét termékhez kapcsolódnak, és nem, vagy csak nehezen vetíthetők rá egy termékre.

értékesítés közvetett költségei	Azok a költségek, ráfordítások, amikről tudjuk, hogy egy termékre vetítve mekkora az értékük.
---------------------------------	---

6. feladat

Egy kft. gazdálkodásáról a következőket tudjuk:

2009.

- Az értékesítés nettó árbevétele 530,0 millió Ft.
- Az ELÁBÉ 381,6 millió Ft.
- Az ELÁBÉN kívüli anyag jellegű ráfordítások értéke 23,4 millió Ft
- A kifizetett bérek összege 16,2 millió Ft, a hozzá kapcsolódó bérjárulékok értéke 4,9 millió Ft.
- A személyi jellegű egyéb kifizetések értéke 2,1 millió Ft volt.
- Értékcsökkenési leírás 4,1 millió Ft
- Eladtak egy üzlethelyiséget 8,6 millió Ft-ért, a nyilvántartási értéke 6,0 millió Ft volt.
- Helyi adó 1800 ezer Ft, ami egyéb ráfordításként elszámolható.

2010.

- Az értékesítés nettó árbevétele 13,4 %-kal emelkedett.
- Az összes anyag jellegű ráfordítás értéke 4,7 millió Ft-tal nőtt, az ELÁBÉ 1,8 millió Ft-tal csökkent.
- A személyi jellegű ráfordítások szintje 1 %-ponttal nőtt.
- Az értékcsökkenési leírás értéke megegyezik az előző évvel.
- Leégett egy raktár, megsemmisült 1,4 millió Ft értékű áru, és a raktárépületben 5,0 millió Ft-os kár keletkezett. A biztosító összesen 6,0 millió Ft-ot térített meg.

Állapítsa meg az üzemi/üzleti eredményt mindkét évre összköltség eljárással, majd forgalmi költség eljárással! Végezze el a számításokat, majd a kapott eredményeket írja be az ismert sémákba (csak a római számmal jelölt tételeket írja be)!

Üzleti eredmény **összköltség** eljárással készített eredménykimutatással (táblázat):

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI
TÁBLA

Számítások:

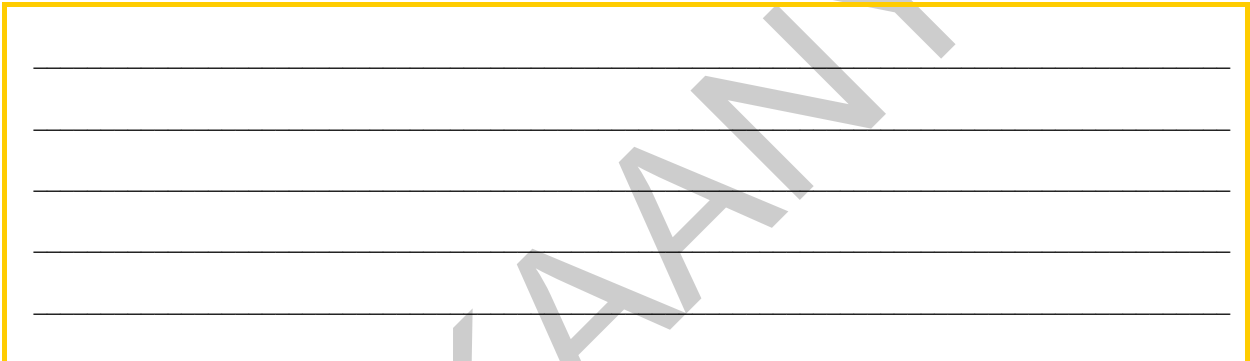
Üzleti eredmény **forgalmi költség** eljárással készített eredménykimutatással (táblázat):

Számítások:

Néhány mondatban értékelje a cég gazdálkodását!

Megoldások

1. feladat

Az eredménykimutatás egy **számviteli okmány**, melynek formai és tartalmi elemeit a **számviteli törvény** határozza meg. A szabályozást kiegészítik a **gazdálkodó szervezetekre** és az **adózásra** vonatkozó jogszabályok.

Az üzleti év Magyarországon **január 1-től december 31-ig** tart.

Az eredménykimutatás készülhet **összköltség** eljárással vagy **forgalmi költség** eljárással és mindkettőnek lehet **„A” és „B”** változata.

Az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban a költségeket **költségnemenként** bontjuk, a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatásban pedig **költséghely-költségviselő** szerint.

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Az üzemi/üzleti eredmény után az összköltség eljárással és a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás séma **teljesen egyforma**.

Az eredménykimutatás "A" változata az **eredményfajta**k szerint tagol, "B" változata először a **ráfordításokat**, utána a **bevételeket** veszi számba.

Ha a következő évben az eddigőtől eltérő fajta készítünk, akkor biztosítani kell, hogy a **tárgyév és az előző év adatai összehasonlíthatók legyenek**. Az áttérést **indokolni** kell.

A számviteli törvény mellékletében szereplő eredménykimutatásban nem kell feltüntetni azon **arab** számmal jelzett tételeket, amelyeknél sem **az előző üzleti évre**, sem **a tárgyévre** vonatkozóan nem szerepel adat.

2. feladat

összköltség eljárással készített eredménykimutatás	forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás
I. Értékesítés nettó árbevétele	I. Értékesítés nettó árbevétele
II. Aktív saját teljesítmények értéke	03. Értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége 04. Eladott áruk beszerzési értéke 05. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke II. Értékesítés közvetlen költségei (03+04+05)
III. Egyéb bevételek	III. Értékesítés bruttó eredménye (I-II)
05. Anyagköltség 06. Igénybe vett szolgáltatások értéke 07. Egyéb szolgáltatások értéke 08. Eladott áruk beszerzési értéke 09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke IV. Anyagjellegű ráfordítások (05+06+07+08+09)	06. Értékesítési, forgalmazási költségek 07. Igazgatási költségek 08. Egyéb általános költségek IV. Értékesítés közvetett költségei (06+07+08)
V. Személyi jellegű ráfordítások (10+11+12)	V. Egyéb bevételek
VI. Értékcsökkenési leírás	VI. Egyéb ráfordítások
VII. Egyéb ráfordítások	
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I+II+III-IV-V-VI-VII)	A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (III-IV+V-VI)

5. ábra. Üzleti eredmény megállapítása

3. feladat

Az értékesítés nettó árbevétele: A termék- és szolgáltatásértékesítésből származó bevételek. Itt kell kimutatni a szerződés szerinti teljesítés időszakában az üzleti évben értékesített vásárolt és saját termelésű készletek, valamint a teljesített szolgáltatások áfa nélküli ellenértékét. Például egy termelő vállalat kereskedőknek eladott termékeinek nettó eladási áron számított értéke.

Aktivált saját teljesítmények értéke: A saját előállítású eszközöknek az üzleti évben aktivált értéke. Idetartozik még a saját termelésű készletek állományváltozása is. Például egy ruhaipari cég saját maga állít elő szövetet, amiből gyártja a ruhákat.

Egyéb bevételek: olyan, az értékesítés nettó árbevételének részét nem képező bevételek, amelyek a napi üzletmenet során keletkeznek és nem minősülnek sem a pénzügyi műveletek bevételeinek, sem rendkívüli bevételnek. Idetartozik többek között a káreseménnyel kapcsolatosan kapott bevétel, a kapott kötbér, kártérítés, a céltartalék felhasználása, az immateriális jószág, vagy tárgyi eszköz közvetlen értékesítéséből származó bevétel. Például a cég lecseréli a pénztárgépeket, és értékesíti a régieket. Az ebből származó bevételek az egyéb bevételek közé kerülnek.

Egyéb ráfordítások: az olyan, az értékesítés nettó árbevételéhez közvetlenül vagy közvetetten nem kapcsolódó kifizetések és más veszteség jellegű tételek, amelyek a rendszeres tevékenység során merülnek fel, és nem minősülnek sem a pénzügyi műveletek ráfordításainak, sem rendkívüli ráfordításnak. Ilyenek többek között a káreseményekkel kapcsolatosan fizetendő összegek; a megsemmisült, vagy értékesített eszközök könyv szerinti értéke; a fizetett bírságok, kötbérek, fekbérek, késedelmi kamatok, kártérítések; az üzleti évben képzett céltartalék összege; vagy a kapcsolódó fogyasztási adó, jövedéki adó összege. Például az előző példában eladott pénztárgépek nyilvántartási értéke egyéb ráfordítás.

4. feladat

tétel	Összköltség eljárással készített eredménykimutatás	Forgalmiköltség eljárással készített eredménykimutatás
ELÁBÉ	anyag jellegű ráfordítások	közvetlen költség
a dolgozók bére	személyi jellegű ráfordítások	közvetett költség
a hűtők éves értékcsökkenése	értékcsökkenési leírás	közvetett költség
csomagolóanyag költség	anyag jellegű ráfordítások	közvetett költség
bérfeladások	személyi jellegű ráfordítások	közvetett költség
áramfogyasztás díja	anyag jellegű ráfordítások	közvetett költség
reklámköltség	anyag jellegű ráfordítások	közvetett költség

5. feladat

A helyes párok:

Értékesítés közvetlen költségei	Azok a költségek, ráfordítások, amikről tudjuk, hogy egy termékre vetítve mekkora az értékük.
---------------------------------	---

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Értékesítés bruttó eredménye	Az értékesítés nettó árbevétele és az értékesítés közvetlen költségei különbsége, megmutatja, hogy az árbevétel milyen mértékben fedezi a közvetlen költségeket
Értékesítés közvetett költségei	Mindazon költségek, ráfordítások, amelyek nem egy konkrét termékhez kapcsolódnak, és nem, vagy csak nehezen vetíthetők rá egy termékre.

6. feladat

Üzleti eredmény összköltség eljárással készített eredménykimutatással:

Megnevezés	2009. adatok ezer Ft-ban	2010. adatok ezer Ft-ban
I. Értékesítés nettó árbevétele	530 000	601 020
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0
III. Egyéb bevételek	8 600	6 000
IV. Anyagjellegű ráfordítások	405 000	409 700
V. Személyi jellegű ráfordítások	23 200	32 455
VI. Értékcsökkenési leírás	4 100	4 100
VII. Egyéb ráfordítások	7 800	6 400
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I+II+III-IV-V-VI-VII)	98 500	154 365

Számítások 2009.:

- I. Értékesítés nettó árbevétele=530*1000=530 000 ezer Ft
- III. Egyéb bevételek (az eladott üzlethelyiségből)= 8,6*1000=8 600 ezer Ft
- IV. Anyagjellegű ráfordítások =381,6*1000+23,4*1000=405 000 ezer Ft
- V. Személyi jellegű ráfordítások =(16,2+4,9+2,1)*1000=23 200 ezer Ft
- VI. Értékcsökkenési leírás =4,1*1000=4 100 ezer Ft
- VII. Egyéb ráfordítások (eladott üzlethelyiség nyilvántartási értéke, helyi adó) = (6*1000+1800= 7 800 ezer Ft
- Üzleti eredmény =530000+8600-405000-23200-4100-7800=98 500 ezer Ft

Számítások 2010.:

- I. Értékesítés nettó árbevétele =530000*113,4/100=601 020 ezer Ft
- III. Egyéb bevételek (biztosító kártérítése)=6*1000=6 000 ezer Ft
- IV. Anyagjellegű ráfordítások =405000+4,7*1000=409 700 ezer Ft
- Személyi jellegű ráfordítások szintje 2009.=23200/530000*100= 4,4%
Személyi jellegű ráfordítások szintje 2010.=4,4+1=5,4%
- V. Személyi jellegű ráfordítások 2010.=601020*5,4/100=32 455 ezer Ft
- VI. Értékcsökkenési leírás =4 100 ezer Ft

- VII. Egyéb ráfordítások (megsemmisült áru és kár a raktárépületben) = $(1,4+5)*1000=6\ 400$ ezer Ft
- Üzleti eredmény = $601020+6000-409700-32455-4100-6400=154\ 365$ ezer Ft

Üzleti eredmény forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatással:

Megnevezés	2009. adatok ezer Ft-ban	2010. adatok ezer Ft-ban
I. Értékesítés nettó árbevétele	530 000	601 020
II. Értékesítés közvetlen költségei	381 600	379 800
III. Értékesítés bruttó eredménye (I-II)	148 400	221 220
IV. Értékesítés közvetett költségei	50 700	66 455
V. Egyéb bevételek	8 600	6 000
VI. Egyéb ráfordítások	7 800	6 400
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (III-IV+V-VI)	98 500	154 365

Számítások 2009.:

- II. Értékesítés közvetlen költségei (ELÁBÉ) = $381,6*1000=381\ 600$ ezer Ft
- III. Értékesítés bruttó eredménye = $530000-381600=148\ 400$ ezer Ft
- IV. Értékesítés közvetett költségei = $23400+23200+4100=50\ 700$ ezer Ft
- A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye = $148400-50700+8600-7800=98\ 500$ ezer Ft

Számítások 2010.:

- II. Értékesítés közvetlen költségei (ELÁBÉ) = $381600-1,8*1000=379\ 800$ ezer Ft
- III. Értékesítés bruttó eredménye = $601020-379800=221\ 220$ ezer Ft
- ELÁBÉ-n kívüli anyag jellegű ráfordítások = $409700-379800=29\ 900$ ezer Ft
- IV. Értékesítés közvetett költségei = $29900+32455+4100=66\ 455$ ezer Ft
- A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye = $221220-66455+6000-6400=154\ 365$ ezer Ft

A gazdálkodás rövid értékelése:

Az árbevétel jelentősen nőtt a vizsgált időszakban. Az árbevétel az üzleti eredményt alapjaiban határozza meg, tehát igen fontos, hogy a bevétel növekedjen. Az is pozitívum, hogy az árbevételt úgy tudták növelni, hogy közben az ELÁBÉ csökkent. Ez mindenképpen a jó beszerzés-politikát dicséri és növeli az értékesítés bruttó eredményét. Az anyag jellegű ráfordítások kis mértékben, míg a személyi jellegű ráfordítások jelentősebben növekedtek, az értékcsökkenési leírás nem változott. A fenti tényezők együttes hatására az üzleti eredmény nagymértékben – közel másfélszeresére – nőtt. Összességében megállapíthatjuk, hogy a kft megfelelően gazdálkodott, és komoly nyereségnövekedést realizált a vizsgált időszakban.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Ön egy kft. résztulajdonosa. A társaival megkapták a cégvezetéstől az éves beszámoló eredménykimutatását. A társak közül Ön az, aki tudja, mi a lényege az eredménykimutatásnak, miért és kinek készül, mit tartalmaz. Röviden foglalja össze a lényeget! Segítségképpen felteszünk néhány kérdést, ezek mentén írja le a legfontosabb információkat!

Mi az eredménykimutatás?

Mit tartalmaz az eredménykimutatás?

Milyen szabályozás alapján kell elkészíteni?

Milyen fajtái vannak az eredménykimutatásnak?

Hogyan lehetséges az, hogy a kft. eredménykimutatásában kevesebb sor szerepel, mint a számviteli törvény ajánlása?

2. feladat

A megadott ismertetésekről döntse el, melyik eredménykategóriára vonatkozik (üzemi/üzleti, pénzügyi tevékenység...), majd írja a meghatározás után!

meghatározás	eredményrész
A vállalat fő tevékenységéből származó bevételek és ráfordítások különbsége.	
Olyan bevételek és ráfordítások különbsége, amelyeket nem kísér anyag-, áru- (termék, szolgáltatás) és eszközmozgás, csak a pénzeszközök mozgása során, a vállalkozás pénzügyi befektetéseiből, pénzügyi műveleteiből keletkezik.	
Az üzleti és a pénzügyi tevékenység eredményének összevonásával kapjuk meg.	
Általában a nem rendszeresen előforduló, illetve a különleges bevételek, ráfordítások jelennek meg ebben az eredményben.	
Egy vállalkozás adott időszakban elért teljes eredményét mutatja, beleértve az üzemi eredményt, a pénzügyi műveletek eredményét és a rendkívüli eredményt, tehát a szokásos vállalkozási eredmény és a rendkívüli eredmény összevonásával jön létre.	
Úgy kapjuk meg, hogy az adózás előtti eredményből kivonjuk az adó- és számviteli szabályok szerint megállapított adót.	
Az adózott eredményből a tulajdonosok részére jóváhagyott osztalékot levonjuk és a fennmaradó rész, ami a vállalkozás vagyonává válik, átvezetésre kerül a vagyonmérlegbe.	

3. feladat

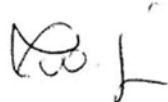
Tanulmányozza át az alábbi eredménykimutatás részletet, majd válaszoljon a feltett kérdésekre!

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

**Összköltség eljárással készített eredménykimutatás
" A " változat**

Sorszám	A tétel megnevezése	adatok E FT-ban		
		Előző év 2008. dec. 31. c	Előző év(ek) módosításai d	Tárgyév 2009. dec. 31. e
a	b			
01.	Belföldi értékesítés nettó árbevétele	5 401 046	-	4 152 670
02.	Exportértékesítés nettó árbevétele	25 814 688	-	18 515 230
I.	Értékesítés nettó árbevétele (01+02)	31 215 734	-	22 667 900
03.	Saját termelésű készletek állományváltozása	535 858	-	674 883
04.	Saját előállítású eszközök aktivált értéke	269 155	-	40 061
II.	Aktivált saját teljesítmények értéke (±03±04)	805 013	-	634 822
III.	Egyéb bevételek	774 683	-	677 128
	Ebből: visszaírt értékvesztés	307 400	-	375 593
05.	Anyagköltség	18 394 883	-	11 900 013
06.	Igénybe vett szolgáltatások értéke	3 584 096	-	2 719 964
07.	Egyéb szolgáltatások értéke	99 993	-	81 389
08.	Eladott áruk beszerzési értéke	594 661	-	711 345
09.	Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	-	-	1 023
IV.	Anyagjellegű ráfordítások (05+06+07+08+09)	22 673 633	-	15 413 734
10.	Béreköltség	3 719 112	-	2 959 061
11.	Személyi jellegű egyéb kifizetések	450 015	-	325 581
12.	Bérfelrakások	1 288 408	-	970 454
V.	Személyi jellegű ráfordítások (10+11+12)	5 457 535	-	4 255 096
VI.	Értékcsökkenési leírás	1 949 825	-	1 674 383
VII.	Egyéb ráfordítások	1 377 916	-	1 161 926
	Ebből értékvesztés	510 233	-	310 502
A.	ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE (±II+III-IV-V-VI-VII)	1 336 521	-	205 067

Orosháza, 2010. április 27.

a vállalkozás vezetője (képviselője)

6. ábra. Egy nyrt. eredménykimutatása?

Mi a lényege az összköltség eljárással készített eredménykimutatásnak?

² <http://www.linamar.hu/index.php?path=24,54>

Milyen tételeket tartalmaz az értékesítés nettó árbevétele sor?

Röviden értékelje az értékesítés nettó árbevételének alakulását!

Az aktivált saját teljesítmény a termelő, vagy kereskedelmi vállalkozásokra jellemző?

Írjon legalább egy-egy példát arra, miből keletkezhethet egyéb bevétel, illetve egyéb ráfordítás!

A cég 2009-ben bizonyos területeken csökkentette a tevékenységét. Milyen adatok utalnak erre?

Értékelje az üzemi eredmény alakulását. Emelje ki azokat az adatokat, amelyek a változást okozhatták!

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Számítsa ki, hány százalékkal csökkent az értékesítés nettó árbevétele, az anyag jellegű ráfordítások, és a személyi jellegű ráfordítások értéke! Röviden értékelje a kapott eredményeket!

4. feladat

A Stílus Bútorkereskedelmi Kft. 2010. évi gazdálkodásáról a következő adatokat ismerjük:

Értékesítés nettó árbevétele 134 050 ezer Ft, az eladott áruk beszerzési értéke 91 834 ezer Ft volt. A csomagoló- és egyéb anyagköltség 12 000 ezer Ft. Az üzlet bérleti díja évi 2,4 millió Ft, a villany, víz, gáz, telefon, stb. költsége 3 160 000 Ft, a reklámköltség 850 000 Ft. Személyi jellegű ráfordítások értéke 6 570 ezer Ft. A berendezési tárgyak, eszközök éves értékcsökkenése 3,4 M Ft. Az év során eladtak öt régi számítógépet összesen 180 000 Ft-ért. A számítógépek nyilvántartási értéke 50 000 Ft.

Az előző évről a következő információk állnak rendelkezésre: Az árbevétel az előző évben 8,4 millió Ft-tal volt kevesebb. Az eladott áruk beszerzési értéke a bázis évről a tárgyévra 5,2 millió Ft-tal nőtt, míg a forgalmazási költségek csökkentek 3,2 millió Ft-tal. Egyéb bevétel és egyéb ráfordítás a bázis évben nem volt.

Véleménye szerint melyik eredménykimutatást érdemes választani, miért?

Röviden foglalja össze, mi jellemzi a választott eredménykimutatást, miben különbözik a másik típustól!

Írja fel a választott eredménykimutatás sémáját az üzleti eredmény megállapítására!

A szükséges adatok kiszámításával írja be az eredménykimutatásba a gazdálkodás adatait.

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Számítások:

5. feladat

Tekintse át a táblázatot, majd írja be a hiányzó eredményrészeket!

<i>Az eredménykimutatás előírt tagolása (összköltség eljárással)</i>	
I. Értékesítés nettó árbevétele	
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	
III. Egyéb bevételek	
IV. Anyagjellegű ráfordítások	
V. Személyi jellegű ráfordítások	
VI. Értékcsökkenési leírás	
VII. Egyéb ráfordítások	
A.....	(I+II+III-IV-V-VI-VII)
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	
B.....	(VIII-IX)
C.....	(+A+B)
X. Rendkívüli bevételek	
XI. Rendkívüli ráfordítások	
D.....	(X-XI)
E.....	(+C+D)
XII. Adófizetési kötelezettség	
F.....	(+E-XII)
22. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra, részesedésre	
23. Jávahagyott osztalék, részesedés	
G.....	(+F+22-23)

7. ábra. Eredménykategóriák

6. feladat

Döntse el az alábbi tételekről, hogy melyik eredményrészt befolyásolják és hogyan! A táblázat második oszlopába írja be azt az eredményrészt, amit a tétel befolyásol, majd a következő két oszlop közül abba tegyen "X"-et, amilyen irányba hat az adott tétel! Az első sort példaként kitöltjük.

tétel	eredményrész megnevezése	az eredményt növeli	az eredményt csökkenti
csomagolóanyag költség	üzemi/üzleti eredmény		X
hiteltörlesztés kamatrésze			
tulajdonos jegyzett tőke tartozása			
irodabútor cseréjekor a régi bútor eladási ára			
irodabútor cseréjekor a régi bútor nyilvántartási értéke			
értékpapír értékesítés árfolyamnyeresége			
dolgozók bére			
üzlet bérleti díja			
társasági adó			
osztalék			
az eszközök éves amortizációja			
eladott áruk beszerzési értéke			
az üzlet nettó árbevétele			

7. feladat

Az alábbiakban egy eredménykimutatást láthat. Tanulmányozza át, majd oldja meg az azt követő feladatokat!

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Az eredményrészek alakulása (adatok ezer Ft-ban)

Megnevezés	előző év	tárgyév
I. Értékesítés nettó árbevétele	56 800	58 270
II. Akti vált saját teljesítmények értéke	5 060	6 800
III. Egyéb bevételek	3 600	2 800
IV. Anyagjellegű ráfordítások	40 970	41 230
V. Személyi jellegű ráfordítások	8 700	9 120
VI. Értékcsökkenési leírás	3 285	3 285
VII. Egyéb ráfordítások	2 970	2 457
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I+II+III-IV-V-VI-VII)		
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	1 800	1 240
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	1 700	1 560
B. Pénzügyi műveletek eredménye (VIII-IX)		
C. Szokásos vállalkozási eredmény (+A+B)		
X. Rendkívüli bevételek	0	0
XI. Rendkívüli ráfordítások	0	0
D. Rendkívüli eredmény (X-XI)		
E. Adózás előtti eredmény (+C+D)		
XII. Adófizetési kötelezettség	732	1 225
F. Adózott eredmény (+E-XII)		
22. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra, részesedésre	0	0
23. Jávahagyott osztalék, részesedés	2 000	3 000
G. Mérleg szerinti eredmény (+F+22-23)		

8. ábra. Eredménykimutatás

Számítsa ki, és írja be az eredménykimutatásba a hiányzó értékeket!

Néhány mondatban jellemezze az egyes eredményrészeket és a gazdálkodást!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

- Mi az eredménykimutatás?

Az eredménykimutatás egy olyan számviteli okmány, ami egy üzleti évre vonatkozóan tartalmazza a számviteli bevételeket, ráfordításokat, és a kettő összevetéséből keletkező eredményt.

- Mit tartalmaz az eredménykimutatás?

Az eredménykimutatás a számviteli bevételeket és ráfordításokat tartalmazza a tárgyévre és az előző évre vonatkozóan, az adatokat ezer forintban, ezer forintra kerekítve kell megadni.

- Milyen szabályozás alapján kell elkészíteni?

Az eredménykimutatás formai és tartalmi elemeit a számviteli törvény határozza meg. A szabályozást kiegészítik a gazdálkodó szervezetekre és az adózásra vonatkozó jogszabályok.

- Milyen fajtái vannak az eredménykimutatásnak?

Az eredménykimutatás készülhet: összköltség eljárással vagy forgalmi költség eljárással és mindkettőnek lehet „A” és „B” változata.

- Miben térnek el az egyes eredménykimutatások?

Az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban a költségeket költségnemenként bontjuk, a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatásban pedig költséghely-költségviselő szerint. Az "A" változat az eredményfajta szerint tagol, a "B" változat először a ráfordításokat, utána a bevételeket veszi számba

- Hogyan lehetséges az, hogy a kft. eredménykimutatásában kevesebb sor szerepel, mint a számviteli törvény ajánlása?

A számviteli törvény mellékletében szereplő eredménykimutatás-sémáktól a törvény adta kereteken belül el lehet térni. Az arab számmal jelzett tételek egy-egy római számmal jelzett csoporton belül összevonhatók, és nem kell az eredménykimutatásban feltüntetni azon arab számmal jelzett tételleket, amelyeknél sem az előző üzleti évre, sem a tárgyévre vonatkozóan nem szerepel adat.

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

2. feladat

meghatározás	eredményrész
A vállalat fő tevékenységéből származó bevételek és ráfordítások különbsége.	Üzemi, üzleti eredmény
Olyan bevételek és ráfordítások különbsége, amelyeket nem kísér anyag-, áru- (termék, szolgáltatás) és eszközmozgás, csak a pénzeszközök mozgása során, a vállalkozás pénzügyi befektetéseiből, pénzügyi műveleteiből keletkezik.	Pénzügyi műveletek eredménye
Az üzleti és a pénzügyi tevékenység eredményének összevonásával kapjuk meg.	Szokásos vállalkozási eredmény
Általában a nem rendszeresen előforduló, illetve a különleges bevételek, ráfordítások jelennek meg ebben az eredményben.	Rendkívüli eredmény
Egy vállalkozás adott időszakban elért teljes eredményét mutatja, beleértve az üzemi eredményt, a pénzügyi műveletek eredményét és a rendkívüli eredményt, tehát a szokásos vállalkozási eredmény és a rendkívüli eredmény összevonásával jön létre.	Adózás előtti eredmény
Úgy kapjuk meg, hogy az adózás előtti eredményből kivonjuk az adó- és számviteli szabályok szerint megállapított adót.	Adózott eredmény
Az adózott eredményből a tulajdonosok részére jóváhagyott osztalékot levonjuk és a fennmaradó rész, ami a vállalkozás vagyonává válik, átvezetésre kerül a vagyonmérlegbe.	Mérleg szerinti eredmény

3. feladat

- Mi a lényege az összköltség eljárással készített eredménykimutatásnak?

Az összköltség eljárással készített eredménykimutatásban a költségeket költségnemenként bontjuk, és így állapítjuk meg az üzemi eredményt. Ez a fajta költségbontás a termelő vállalatokhoz áll közelebb.

- Milyen tételeket tartalmaz az értékesítés nettó árbevétele sor?

Az értékesítés nettó árbevétele sor a belföldi értékesítés nettó árbevétele, és az exportértékesítés nettó árbevétele tételeket tartalmazza.

- Röviden értékelje az értékesítés nettó árbevételének alakulását!

Az értékesítés nettó árbevétele jelentősen csökkent, ami főként az exportértékesítés csökkenésének köszönhető.

- Az aktivált saját teljesítmény a termelő, vagy kereskedelmi vállalkozásokra jellemző?

A termelő vállalatokra jellemző. A vállalat esetében valószínűleg olyan termelést jelent, amit a vállalat végez és az előállított terméket ő is használja fel a további termelés során.

- Írjon legalább egy-egy példát arra, miből keletkezhet egyéb bevétel, illetve egyéb ráfordítás!

Egyéb bevétel keletkezhet például eszközértékesítésből, biztosítási szolgáltatásból. Egyéb ráfordítás keletkezhet például az értékesített eszköz nyilvántartási értékéből, vagy káreseményből.

- A cég 2009-ben bizonyos területeken csökkentette a tevékenységét. Milyen adatok utalnak erre?

Az erre utaló legfontosabb adatok az exportértékesítés nettó árbevétele, az anyagköltség és a bérköltség jelentős csökkenése.

- Értékelje az üzemi eredmény alakulását. Emelje ki azokat az adatokat, amelyek a változást okozhatták!

Az üzemi eredmény jelentősen csökkent. Ez főként az export csökkenésére vezethető vissza, aminek hatására az exportértékesítés nettó árbevétele erősen visszaesett. Igaz, hogy ezzel párhuzamosan csökkent az anyagköltség, az igénybevett és egyéb szolgáltatások költsége és a bérköltség is, de ez kisebb mértékű volt, mint az árbevétel csökkenése. Ezen tényezők együttes hatására csökkent ilyen jelentős mértékben az üzemi eredmény.

- Számítsa ki, hány százalékkal csökkent az értékesítés nettó árbevétele, az anyag jellegű ráfordítások, és a személyi jellegű ráfordítások értéke! Röviden értékelje a kapott eredményeket!

Az értékesítés nettó árbevétele alakulása= $22667900/31215734*100=72,6\%$

Az anyag jellegű ráfordítások alakulása= $15413734/22673633*100=68,0\%$

A személyi jellegű ráfordítások alakulása= $4255096/5457535*100=78,0\%$

A csökkenés arányai közel azonosak, amilyen arányban visszaesett az árbevétel, ahhoz közelítő arányban csökkentek a vizsgált ráfordítások is. A különbség a csökkenés mértékében számít jelentősnek. Az árbevétel nagyobb mértékben esett vissza, mint a ráfordítások.

4. feladat

A forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatást, mert az jobban igazodik egy kereskedelmi céghez. Az előző évi ráfordítások pedig csak ebben a bontásban állapíthatók meg.

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

A forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás a költségeket költséghely – költségviselőnként bontja. A többi részében megegyezik a másik típusal.

Eredménykimutatás (adatok ezer Ft-ban)

megnevezés	2009.	2010.
I. Értékesítés nettó árbevétele	125 650	134 050
03. Értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége	0	0
04. Eladott áruk beszerzési értéke	86 184	91 834
05. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	0	0
II. Értékesítés közvetlen költségei (03+04+05)	86 184	91 384
III. Értékesítés bruttó eredménye (I-II)	39 466	42 666
06. Értékesítési, forgalmazási költségek	31 580	28 380
07. Igazgatási költségek	0	0
08. Egyéb általános költségek	0	0
IV. Értékesítés közvetett költségei (06+07+08)	31 580	28 380
V. Egyéb bevételek	0	180
VI. Egyéb ráfordítások	0	50
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (III-IV+V-VI)	31 580	28 510

Számítások 2010.

- Értékesítés bruttó eredménye=134050-91384=42 666 ezer Ft
- Értékesítési, forgalmazási költségek=12000+2400+3160+850+6570+3400=28 380 ezer Ft
- Üzleti eredmény=28380+180-50=28 510 ezer Ft

Számítások 2009.

Értékesítés nettó árbevétele=134050-8400=125 650 ezer Ft

ELÁBÉ=91384-5200=86 184 ezer Ft

Értékesítés bruttó eredménye=125650-86184=39 466 ezer Ft

Értékesítési, forgalmazási költségek=28380+3200=31 580 ezer Ft

5. feladat

<i>Az eredménykimutatás előírt tagolása (összköltség eljárással)</i>	
I. Értékesítés nettó árbevétele	
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	
III. Egyéb bevételek	
IV. Anyagi jellegű ráfordítások	
V. Személyi jellegű ráfordítások	
VI. Értécsökkenési leírás	
VII. Egyéb ráfordítások	
A. Üzemi/üzleti eredmény (I+II+III-IV-V-VI-VII)	
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	
B. Pénzügyi műveletek eredménye (VIII-IX)	
C. Szokásos vállalkozói eredmény (+A+B)	
X. Rendkívüli bevételek	
XI. Rendkívüli ráfordítások	
D. Rendkívüli eredmény (X-XI)	
E. Adózás előtti eredmény (+C+D)	
XII. Adófizetési kötelezettség	
F. Adózott eredmény (+E-XII)	
22. Eredménytartalék igénybevétele osztaléka, részeledése	
23. Jávahagyott osztalék, részeseledés	
G. Mérleg szerinti eredmény (+F+22-23)	

9. ábra. Eredményrészek

6. feladat

tétel	eredményrész megnevezése	az eredményt növeli	az eredményt csökkenti
csomagolóanyag költség	üzemi/üzleti eredmény		X
hiteltörlesztés kamatrésze	Pénzügyi műveletek eredménye		X
tulajdonos megfizeti a jegyzett tőke tartozását	Rendkívüli eredmény	X	
irodabútor cseréjekor a régi bútor eladási ára	üzemi/üzleti eredmény	X	
irodabútor cseréjekor a régi bútor nyilvántartási értéke	üzemi/üzleti eredmény		X
értékpapír értékesítés árfolyamnyeresége	Pénzügyi műveletek eredménye		X
dolgozók bére	üzemi/üzleti eredmény		X
üzlet bérleti díja	üzemi/üzleti eredmény		X
társasági adó	Adózott eredmény		X
osztalék	Mérleg szerinti eredmény		X
az eszközök éves amortizációja	üzemi/üzleti eredmény		X

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

eladott áruk beszerzési értéke	üzemi/üzleti eredmény		X
az üzlet nettó árbevétele	üzemi/üzleti eredmény	X	

7. feladat

Az eredményrészek alakulása (adatok ezer Ft-ban)

Megnevezés	előző év	tárgyév
I. Értékesítés nettó árbevétele	56 800	58 270
II. Akti vált saját teljesítmények értéke	0	0
III. Egyéb bevételek	3 600	2 800
IV. Anyagjellegű ráfordítások	40 970	38 230
V. Személyi jellegű ráfordítások	8 700	9 120
VI. Értékcsökkenési leírás	3 285	3 285
VII. Egyéb ráfordítások	2 970	2 457
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I+II+III-IV-V-VI-VII)	4 475	7 978
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	1 800	1 240
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	1 700	1 560
B. Pénzügyi műveletek eredménye (VIII-IX)	100	- 320
C. Szokásos vállalkozási eredmény (+A+B)	4 575	7 658
X. Rendkívüli bevételek	0	0
XI. Rendkívüli ráfordítások	0	0
D. Rendkívüli eredmény (X-XI)	0	0
E. Adózás előtti eredmény (+C+D)	4 575	7 658
XII. Adófizetési kötelezettség	732	1 225
F. Adózott eredmény (+E-XII)	3 843	6 433
22. Eredménytartalék igénybevétel e osztalékra, részesedésre	0	0
23. Jávahagyott osztalék, részesedés	2 000	3 000
G. Mérleg szerinti eredmény (+F+22-23)	1 843	3 433

10. ábra. Eredménykimutatás

Számítások előző év:

- Üzemi/üzleti eredmény=56800+3600-40970-8700-3285-2970= 4 475 ezer Ft
- Pénzügyi műveletek eredménye=1800-1700=100 ezer Ft
- Szokásos vállalkozási eredmény=4475+100=4 575 ezer Ft
- Adózott eredmény=4575-732=3 843 ezer Ft
- Mérleg szerinti eredmény=3843-2000=1 843 ezer Ft

Számítások tárgyév:

- Üzemi/üzleti eredmény=58270+2800-38230-9120-3285-2457=7 978 ezer Ft
- Pénzügyi műveletek eredménye=1240-1560=- 320 ezer Ft
- Szokásos vállalkozási eredmény=7978-320=7658 ezer Ft
- Adózott eredmény=7658-1225=6 433 ezer Ft
- Mérleg szerinti eredmény=6433-3000=3 433 ezer Ft

Az árbevétel kismértékben emelkedett az előző évhez képest. Az is kedvező, hogy a ráfordítások közül csak a személyi jellegű ráfordítás nőtt, így az üzemi/üzleti eredmény 3,5 millió Ft-tal emelkedett. A pénzügyi műveletek bevételei erőteljesebben csökkentek, mint a bevételei, a tárgyévben a ráfordítások meghaladták a bevételeket, ezért a pénzügyi műveleteket 320 ezer Ft veszteséggel zárta a cég.

A szokásos vállalkozási eredmény – az üzleti eredménynek köszönhetően – még így is megfelelő növekedést mutatott.

Rendkívüli bevétel és ráfordítás nem volt, így az eredmény nulla, és az adózás előtti eredmény mindkét évben megegyezik a szokásos vállalkozási eredménnyel. Az adófizetési kötelezettség és az osztalék levonása után megmaradt mérleg szerinti eredmény a tárgyévben több mint másfél millióval haladta meg az előző évit.

A nyereség az árbevételhez képest nem túl nagy, de összességében elmondhatjuk, hogy a cég megfelelően gazdálkodott a tárgyévben. Növelni tudta nyereségét, és a nyereségből fizetett osztalékot, valamint – kis mértékben ugyan, de – biztosította a cég gyarapodását is.

MUNKKANYAG

JÖVEDELMEZŐSÉGI KIMUTATÁS

A jövedelmezőségi kimutatás elsősorban gazdasági elemzések alapjául szolgál, segítségével nem az adózás előtti eredményt ismerjük meg, hanem a fő tevékenységhez – a kereskedelemben az áruforgalmi tevékenységhez – kapcsolódó eredményt. A kimutatást sok esetben nem csak a vállalat egészére készítik el, hanem üzletekre lebontva is.

A kimutatás felépítése hasonló a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás üzleti eredmény megállapítására szolgáló részéhez. Az üzleti eredményt azonban csak hozzávetőleg tudhatjuk meg belőle, mert a jövedelmezőségi tábla nem tartalmaz minden tételt, ami az eredménykimutatásban megjelenik.

A kimutatásban a tárgyévben felmerült értékesítésből származó bevételeket és a bevétel érdekében eszközölt ráfordításokat állítjuk szembe egymással. Az eredmény mellett megismerhetjük a jövedelmezőség egyéb adatait is, mint például az árrés és a forgalmazási költségek értékét, arányát.

A jövedelmezőségi kimutatás felépítése

A jövedelmezőségi kimutatás az árbevétellel szemben az ELÁBÉ-t és a forgalmazási költségeket jeleníti meg, és így mutatja meg az áruforgalmi tevékenységből származó eredményt.

Jövedelmezőségi tábla a 20... évre

Megnevezés	Adatok ezer Ft-ban	Adatok az árbevétel %-ában
Árbevétel		
- ELÁBÉ		
Árréstőmeg		
- Forgalmazási költségek		
Eredmény		

11. ábra. A jövedelmezőségi tábla sémája

A jövedelmezőségi kimutatás tételei

A kimutatásban – mint az eredmény elemzésekor jellemzően – az adatokat nettó, vagyis áfa nélküli értéken szerepeltetjük.

Az **árbevétel** az áru- és szolgáltatásértékesítésből származó bevételeket foglalja magában, csakúgy, mint az eredménykimutatásban szereplő értékesítés nettó árbevétele. Az árbevételt az eladott mennyiség és a nettó eladási ár szorzataként kapjuk meg. Az árbevétel gyakorlatilag a pénztárgépben szereplő forgalom áfa nélküli adata, számítógépes bolti nyilvántartás alkalmazásával a nyilvántartásunkból is gyorsan megtudhatjuk a forgalom nettó értékét.

Az **ELÁBÉ** rövidítés jelentése eladott áruk beszerzési értéke. Az eladott áruk beszerzési értéke az üzleti évben – általában – változatlan formában eladott anyagok, áruk bekerülési értéke. Az árubeszerzés értékét ugyanis csak akkor lehet költségként megjeleníteni, ha már eladtuk a terméket. Az ELÁBÉT megállapíthatjuk az eladott mennyiség és a termék nettó beszerzési ára szorzataként, vagy szintén a számítógépes nyilvántartó programunk segítségével.

Az **árréstömeg** az egyes termékek árréseinek összessége. Az **árrés** a nettó beszerzési és nettó eladási ár különbsége, a kereskedelmi munka ára. Az árrés egy termékre vonatkozik, míg az árréstömeg az összes értékesített termékre. Az árréstömeg tartalmazza az ELÁBÉ-n felüli forgalmazási költségeket, valamint az eredményt, azaz erre a két tételre nyújt *fedezetet*. Az árréstömeg leginkább a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatásban szereplő *értékesítés bruttó eredményének* felel meg. Megállapíthatjuk az egyedi árrés és az eladott mennyiségek szorzataként, vagy az árbevétel és az ELÁBÉ különbségeként.

A **forgalmazási költségek** a közvetett költségeket jelentik, ide sorolunk minden, az értékesítés érdekében felmerült költséget, kivéve az ELÁBÉ-t. Ezeket a költségeket az árrésből kell finanszírozni a cégnek úgy, hogy lehetőleg még megfelelő nagyságú nyereség is képződjön.

Az áruforgalmi tevékenység **eredménye** az áruforgalomhoz kapcsolódó bevételek és ráfordítások különbsége.

Színvonalmutatók

A jövedelmezőségi kimutatás fontos része a **színvonalmutatók** kiszámítása. A színvonalmutatók segítségével megtudhatjuk, hogy az egyes tételek az árbevétel hány százalékát teszik ki. Ezáltal megismerhetjük az adatok árbevételhez viszonyított arányát.

$$\begin{aligned} \text{ELÁBÉ szint} &= \frac{\text{ELÁBÉ}}{\text{nettó árbevétel}} * 100 = \dots\% \\ \text{Árrésszint} &= \frac{\text{árréstőmeg}}{\text{nettó árbevétel}} * 100 = \dots\% \\ \text{költségszint} &= \frac{\text{forgalmazási költségek}}{\text{nettó árbevétel}} * 100 = \dots\% \\ \text{eredmény szint} &= \frac{\text{eredmény}}{\text{nettó árbevétel}} * 100 = \dots\% \end{aligned}$$

12. ábra. Színvonalmutatók számítása

A számítások eredményét százalékban szoktuk megadni. Ekkor az eredményt az árbevétel százalékában értelmezzük, például az árrés az árbevétel 28%-a. Ha viszont forintban fejezzük ki a végeredményt, akkor az értelmezés megváltozik. Vegyük ismét az árrésszínvonalat: 100 Ft árbevétel elérésével 28 Ft árréstőmeget realizálunk. Ugyanaz a számítás, mégis más a végeredmény jelentése.

A jövedelmezőségi kimutatás alapvető összefüggései:

$$\begin{aligned} \text{Árréstőmeg} &= \text{nettó árbevétel} - \text{ELÁBÉ} \\ \text{Eredmény} &= \text{árréstőmeg} - \text{forgalmazási költségek} \end{aligned}$$

Az összefüggések igazak az adatok színvonalmutatóira is:

$$\begin{aligned} \text{árrésszínvonal} &= 100 - \text{ELÁBÉ színvonal} \\ \text{eredmény színvonal} &= \text{árrésszínvonal} - \text{költségszínvonal} \end{aligned}$$

13. ábra. A jövedelmezőségi tábla alapösszefüggései

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat

Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

Mi a jövedelmezőségi kimutatás készítésének alapvető célja?

A jövedelmezőségi kimutatás alapvetően gazdasági elemzések alapjául szolgál, segítségével a fő tevékenységhez – a kereskedelemben az áruforgalmi tevékenységhez – kapcsolódó eredményt ismerhetjük meg.

Melyik eredménykimutatás fajta részeire hasonlít a kimutatás felépítése, miért?

A kimutatás felépítése hasonló a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás üzleti eredmény megállapítására szolgáló részéhez. A költségek között a közvetlen-közvetett költségcsoportok jelennek meg.

Milyen fontos információkat tudhatunk meg a jövedelmezőségi kimutatásból?

A fő tevékenységből származó eredmény mellett megismerhetjük a jövedelmezőség egyéb adatait is, mint például az árrés és a forgalmazási költségek értéke, aránya az árbevételhez képest.

Vázolja fel a jövedelmezőségi kimutatás felépítését!

A jövedelmezőségi kimutatás az árbevétellel szemben az ELÁBÉT és a forgalmazási költségeket jeleníti meg, így mutatja meg az árréstömeget, és az áruforgalmi tevékenységből származó eredményt.

2. feladat

A felsorolt megállapítások közül némelyik az eredménykimutatásra, némelyik a jövedelmezőségi táblára, némelyik mindkettőre jellemző. Döntse el az egyes állításokról, melyik csoportba sorolhatók, majd írja be a megfelelő helyre!

- törvény szabályozza a tartalmát
- bevételeket állít szembe ráfordításokkal
- az adatokat táblázatba rendezi
- megtudhatjuk belőle a fő tevékenység eredményét
- az egyes tételeket megvizsgálja a nettó árbevétel %-ában is
- minden elszámolható ráfordítást tartalmaz
- a szokás és a cél szerint a vállalat dönti el a tartalmát
- főleg külső használatra készül
- elsősorban gazdasági elemzések alapjául szolgál
- négy változatban készíthető
- tartalmazza a nettó árbevétel értékét
- segítségével megismerhetjük az árréstömeget
- megtudhatjuk belőle a mérleg szerinti eredményt
- az eredmény megállapítására szolgál
- kimutatja a pénzügyi műveletek eredményét és a rendkívüli eredményt

eredménykimutatás	mindkettő	jövedelmezőségi tábla

14. ábra. Az eredménykimutatás és a jövedelmezőségi tábla összevetése

3. feladat

Határozza meg néhány mondatban az alábbi fogalmakat!

Árbevétel:

ELÁBÉ:

Árréstőmeg:

Forgalmazási költségek:

Áruforgalmi tevékenység eredménye:

4. feladat

Írja le a színvonalmutatók lényegét, majd az egyes színvonalmutatók képletét!

A színvonalmutatók lényege:

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

A színvonalmutatók képlete:

--

5. feladat

Egy üzlet tárgyévi áruforgalmáról a következő adatok állnak rendelkezésre:

- Az értékesítés nettó árbevétele 87 300 000 Ft
- Az üzlet 24%-os árrésszínvonallal dolgozik.
- A forgalmazáshoz kapcsolódóan az anyag jellegű ráfordítások 5 450 000 Ft-ot tesznek ki, a személyi jellegű ráfordítások értéke 4 100 000 Ft, az éves értékcsökkenés 480 000 Ft.

Az adatok alapján készítse el az üzlet jövedelmezőségi kimutatását!

Jövedelmezőségi kimutatás a 2010. évre:

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel		
- ELÁBÉ		
árréstömeg		
- forgalmazási költségek		
eredmény		

Számítások:

Néhány mondatban értékelje a kapott eredményeket!

Megoldások

1. feladat

- Mi a jövedelmezőségi kimutatás készítésének alapvető célja?

A jövedelmezőségi kimutatás főként gazdasági elemzések alapjául szolgál, segítségével a fő tevékenységhez – a kereskedelemben az áruforgalmi tevékenységhez – kapcsolódó eredményt ismerhetjük meg.

- Melyik eredménykimutatás fajta részeire hasonlít a kimutatás felépítése, miért?

A kimutatás felépítése hasonló a forgalmi költség eljárással készített eredménykimutatás üzleti eredmény megállapítására szolgáló részéhez. A költségek között a közvetlen-közvetett költségcsoportok jelennek meg.

- Milyen fontos információkat tudhatunk meg a jövedelmezőségi kimutatásból?

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

A fő tevékenységből származó eredmény mellett megismerhetjük a jövedelmezőség egyéb adatait is, mint például az árrés és a forgalmazási költségek értéke, aránya az árbevételhez képest.

- Vázzolja fel a jövedelmezőségi kimutatás felépítését!

A jövedelmezőségi kimutatás az árbevétellel szemben az ELÁBÉT és a forgalmazási költségeket jeleníti meg, így mutatja meg az árréstömeget, és az áruforgalmi tevékenységből származó eredményt.

2. feladat

eredménykimutatás	mindkettő	jövedelmezőségi tábla
törvény szabályozza a tartalmát	az eredmény megállapítására szolgál	a szokás és a cél szerint a vállalat dönti el a tartalmát
négy változatban készíthető	bevételeket állít szembe ráfordításokkal	segítségével megismerhetjük az árréstömeget
megtudhatjuk belőle a mérleg szerinti eredményt	az adatokat táblázatba rendezi	az egyes tételeket megvizsgálja a nettó árbevétel %-ában is
ki mutatja a pénzügyi műveletek eredményét és a rendkívüli eredményt főleg külső használatra készül	tartalmazza a nettó árbevétel értékét	elsősorban gazdasági elemzések alapjául szolgál
minden elszámolható ráfordítást tartalmaz	megtudhatjuk belőle a fő tevékenység eredményét	

15. ábra. Az eredménykimutatás és a jövedelmezőségi tábla összevetése

3. feladat

- Az **árbevétel** az áru- és szolgáltatásértékesítésből származó bevételeket foglalja magában, csakúgy, mint az eredménykimutatásban szereplő értékesítés nettó árbevétele.
- Az **ELÁBÉ** (eladott áruk beszerzési értéke) az üzleti évben – általában – változatlan formában eladott anyagok, áruk bekerülési értéke.
- Az **árréstömeg** az egyes termékek árréseinek összessége, fedezetet nyújt az ELÁBÉ-n felüli forgalmazási költségekre, valamint az eredményre.
- A **forgalmazási költségek** a közvetett költségeket jelentik, ide sorolunk minden, az értékesítés érdekében felmerült költséget, kivéve az ELÁBÉ-t.
- Az **áruforgalmi tevékenység eredménye** az áruforgalomhoz kapcsolódó bevételek és ráfordítások különbsége.

4. feladat

A színvonalmutatók lényege:

A színvonalmutatók segítségével megtudhatjuk, hogy az egyes tételek az árbevétel hány százalékát teszik ki. Ezáltal megismerhetjük az adatok árbevételhez viszonyított arányát.

A színvonalmutatók képlete:

$$\begin{aligned}
 \text{ELÁBÉ szint} &= \frac{\text{ELÁBÉ}}{\text{nettó árbevétel}} * 100 = \dots\% \\
 \text{Árrésszint} &= \frac{\text{árréstőmeg}}{\text{nettó árbevétel}} * 100 = \dots\% \\
 \text{költségszint} &= \frac{\text{forgalmazási költségek}}{\text{nettó árbevétel}} * 100 = \dots\% \\
 \text{eredménysszint} &= \frac{\text{eredmény}}{\text{nettó árbevétel}} * 100 = \dots\%
 \end{aligned}$$

16. ábra. Színvonal mutatók képlete

5. feladat

Egy üzlet tárgyévi áruforgalmáról a következő adatok állnak rendelkezésre:

- Az értékesítés nettó árbevétele 87 300 000 Ft
- Az üzlet 24%-os árrésszínvonallal dolgozik.
- A forgalmazáshoz kapcsolódóan az anyag jellegű ráfordítások 5 450 000 Ft-ot tesznek ki, a személyi jellegű ráfordítások értéke 4 100 000 Ft, az éves értékcsökkenés 480 000 Ft.

Az adatok alapján készítse el az üzlet jövedelmezőségi kimutatását!

Jövedelmezőségi kimutatás a 2010. évre:

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel	87 300	100,0
- ELÁBÉ	66 348	76,0
árréstőmeg	20 952	24,0
- forgalmazási költségek	9 550	10,9

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

eredmény	11 402	13,1
----------	--------	------

Számítások:

- árréstömeg= $87300 \cdot 24 / 100 = 20\,952$ ezer Ft
- ELÁBÉ= $87300 - 20952 = 66\,348$ ezer Ft
- forgalmazási költségek= $5450 + 4100 = 9\,550$ ezer Ft
- eredmény= $20952 - 9550 = 11\,402$ ezer Ft
- ELÁBÉ szint= $100 - 24 = 76,0$ %
- költségszínvonal= $9550 / 87300 \cdot 100 =$
- eredményszint= $24 - 10,9 = 13,1$ %

Néhány mondatban értékelje a kapott eredményeket!

Érdeemes az arányok értékelésére koncentrálni, mert nem ismerjük az előző év adatait. Az árbevétel nagysága önmagában nem ítélni meg. Az árrésszínvonal a kereskedelemben megfelelőnek számít. Kellő nagyságú árréstömeg képződött, mert a forgalmazási költségek leszámítása után jelentős arányú nyereséget (az árbevétel 13,1%-a) tudhat magáénak az üzlet.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Könyv Elek gazdasági elemző egy kiskereskedelmi vállalatnál. Azt a feladatot kapta, hogy készítse elő a cég üzletei jövedelmezőségének értékelését.

Milyen kimutatás elkészítését javasolja számára, miért?

A kimutatás elkészítéséhez milyen adatokat kell összegyűjtenie az üzletekről?

Röviden mutassa be, mit tartalmaznak a kimutatás egyes sorai!

Ismertesse a színvonal mutatók lényegét!

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

2. feladat

Egy kiskereskedelmi vállalkozás három ruházati üzletet működtet. A cégvezetés meg akarja ismerni a cég és az egyes üzletek tevékenységének jövedelmezőségét. Ehhez a következő adatokat kérték be az üzletektől:

Az áruforgalomhoz kapcsolódó adatok ezer Ft-ban 2010. évre vonatkozóan

adat megnevezése	1. sz. bolt	2. sz. bolt	3. sz. bolt	összesen
értékesítés nettó árbevétele	85 200	36 400	52 700	174 300
a dolgozók bére, juttatásai és a kapcsolódó járulékok	5 100	2 540	3 890	11 530
az üzletek üzemeltetési költsége	8 345	5 620	2 800	16 765
az eladott áruk beszerzési értéke	58 430	22 590	38 760	119 780

Az egyes boltok árbevétele és eredménye eltérő. Ha csak az adatok nagyságát nézzük, egyértelmű, melyik bolt gazdálkodik a legjobban. Azonban a gazdálkodás eredményessége, jövedelmezősége eltérő nagyságú üzletek esetében nem, vagy nehezen mérhető össze. Milyen eszközzel tehetjük meg mégis az összehasonlítást?

Készítse el a jövedelmezőségi táblát mindhárom üzletre külön-külön és a cég egészére!

Jövedelmezőségi tábla az 1. számú üzletre 2010.

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel		
- ELÁBÉ		
árréstömeg		
- forgalmazási költségek		
eredmény		

Számítások:

--	--	--

Jövedelmezőségi tábla a 2. számú üzletre 2010.

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel		
- ELÁBÉ		
árréstömeg		
- forgalmazási költségek		
eredmény		

Számítások:

--	--	--

Jövedelmezőségi tábla a 3. számú üzletre 2010.

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel		
- ELÁBÉ		
árréstömeg		
- forgalmazási költségek		
eredmény		

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Számítások:

--

Jövedelmezőségi tábla a cég egészére 2010.

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel		
- ELÁBÉ		
árréstömeg		
- forgalmazási költségek		
eredmény		

Számítások:

--

A kapott eredmények közül a színvonal mutatókat foglalja egy új táblázatba, majd hasonlítsa össze az üzletek gazdálkodását!

Színvonal mutató	1. sz. bolt	2. sz. bolt	3. sz. bolt	összesen
Árbevétel				
ELÁBÉ szint				
árrésszint				

költségszint				
eredmény szint				

Összehasonlító értékelés:

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A jövedelmezőségi tábla elkészítését javaslom, mert ez kifejezetten a kereskedelmi vállalkozások, üzletek jövedelmezőségének elemzésére alkalmas. Segítségével megismerhetjük az áruforgalom eredményességét, az árbevétel és a hozzá kapcsolódó ráfordítások egybevetésével. Emellett az adatokat az árbevételhez viszonyítva is megvizsgáljuk.

A kimutatás elkészítéséhez szükség van az üzletek árbevételére, az eladott áruk beszerzési értékére (ELÁBÉ), és a forgalmazáshoz kapcsolódó ráfordítások értékére (bérek, járulékok, anyagköltség...).

A kimutatás sorai:

- **Árbevétel:** Az áru- és szolgáltatásértékesítésből származó bevételeket foglalja magában,
- **ELÁBÉ** (eladott áruk beszerzési értéke): Az üzleti évben – általában – változatlan formában eladott anyagok, áruk bekerülési értéke. Az árubeszerzés értékét ugyanis csak akkor lehet költségként megjeleníteni, ha már eladtuk a terméket.
- **Árréstömeg:** Az egyes termékek árreseinek összessége, amely tartalmazza az ELÁBÉ-n felüli forgalmazási költségeket, valamint az eredményt, azaz erre a két tételre nyújt *fedezetet*.
- **Forgalmazási költségek:** A közvetett költségeket jelentik, ide sorolunk minden, az értékesítés érdekében felmerült költséget, kivéve az ELÁBÉ-t.
- **Eredmény:** Az áruforgalomhoz kapcsolódó bevételek és ráfordítások különbsége.

Ha a jövedelmezőségi tábla egyes adatait az árbevétel százalékában vizsgáljuk, akkor színvonal mutatókról beszélünk. A színvonal mutatók segítségével megtudhatjuk, hogy az egyes adatok az árbevétel hány százalékát teszik ki, vagy éppen 100 Ft árbevételből hány Ft-ot tesz ki az adott tétel.

2. feladat

Két cég, vagy üzlet eredményességének, jövedelmezőségének összehasonlítására alkalmas a jövedelmezőségi kimutatás, azon belül a színvonal mutatók, amelyek minden adatot az árbevétel arányában mutatnak meg.

Az áruforgalomhoz kapcsolódó adatok ezer Ft-ban 2010. évre vonatkozóan

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI
TÁBLA

adat megnevezése	1. sz. bolt	2. sz. bolt	3. sz. bolt	összesen
értékesítés nettó árbevétele	85 200	36 400	52 700	174 300
a dolgozók bére, juttatásai és a kapcsolódó járulékok	5 100	2 540	3 890	11 530
az üzletek üzemeltetési költsége	8 345	5 620	2 800	16 765
az eladott áruk beszerzési értéke	58 430	22 590	38 760	119 780

Jövedelmezőségi tábla az 1. számú üzletre 2010.

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel	85 200	100,0
- ELÁBÉ	58 430	68,6
árréstömeg	26 770	31,4
- forgalmazási költségek	13 445	15,8
eredmény	13 325	15,6

Számítások:

- Árréstömeg=85200-58430=26 770 ezer Ft
- Forgalmazási költségek=5100+8345=13 445 ezer Ft
- Eredmény=26770-13445=13 325 ezer Ft
- ELÁBÉ szint=58 430/85 200*100=68,6 %
- Árrésszint=100-68,6=31,4 %
- Költségszínvonal=13445/85200*100=15,8 %
- Eredményszínvonal=31,4-15,8=15,6 %

Jövedelmezőségi tábla a 2. számú üzletre 2010.

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel	36 400	100,0
- ELÁBÉ	22 590	62,0
árréstömeg	13 810	38,0
- forgalmazási költségek	8 160	22,4
eredmény	5 650	15,6

Számítások:

- Árréstömeg=36400-22590=13 810 ezer Ft
- Forgalmazási költségek=2540+5620=8 160 ezer Ft
- Eredmény=13810-8160=5 650 ezer Ft
- ELÁBÉ szint=22590/36400=62,0 %
- Árrésszint=100-62=38,0 %
- Költségszínvonal=8160/36400*100=22,4 %
- Eredményszínvonal=38-22,4=15,6 %

AZ EREDMÉNY KELETKEZÉSE, FELHASZNÁLÁSA, EREDMÉNYKIMUTATÁS, JÖVEDELMEZŐSÉGI TÁBLA

Jövedelmezőségi tábla a 3. számú üzletre 2010.

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel	52 700	100,0
- ELÁBÉ	38 760	73,5
árréstömeg	13 940	26,5
- forgalmazási költségek	6 690	12,7
eredmény	7 250	13,8

Számítások:

- Árréstömeg=52700-38760=13 940 ezer Ft
- Forgalmazási költségek=3890+2800=6 690 ezer Ft
- Eredmény=13940-6690=7 250 ezer Ft
- ELÁBÉ szint=38760/52700*100=73,5 %
- Árrésszínvonal=100-73,5=26,5 %
- Költségszint=6690/52700=12,7 %
- Eredményszínvonal=26,5-12,7=13,8 %

Jövedelmezőségi tábla a cég egészére 2010.

megnevezés	adatok ezer Ft-ban	adatok az árbevétel %-ában
nettó árbevétel	174 300	100,0
- ELÁBÉ	119 780	68,7
árréstömeg	54 520	31,3
- forgalmazási költségek	28 295	16,2
eredmény	26 225	15,1

Számítások:

- Árréstömeg=174300-119780=54 520 ezer Ft
- Forgalmazási költségek=11530+16765=28 295 ezer Ft
- Eredmény=54520-28295=26 225 ezer Ft
- ELÁBÉ színvonal=119780/174300*100=68,7 %
- Árrésszínvonal=100-68,1=31,3 %
- Költségszínvonal=28295/174300=16,2 %
- Eredményszínvonal=31,3-16,2=15,1 %

Az üzletek és a cég színvonal mutatói %-ban

Színvonal mutató	1. sz. bolt	2. sz. bolt	3. sz. bolt	összesen
Árbevétel	100,0	100,0	100,0	100,0
ELÁBÉ szint	68,6	62,0	73,5	68,7
árrésszint	31,4	38,0	26,5	31,3

költségszint	15,8	22,4	12,7	16,2
eredmény szint	15,6	15,6	13,8	15,1

Az árrésszint a 2. boltban a legmagasabb, tehát valószínűsíthető, hogy ők dolgoznak a legmagasabb árrésekkel. Ez jelentheti azt, hogy jó a beszerzési politikájuk, és alacsony beszerzési árakat tudtak elérni, vagy a vevőkörük elbírja a magasabb árakat, így egy normál beszerzési árra is magasabb árrést tehetek rá. Az árréstömeg magas aránya önmagában nem elegendő a magas nyereséghez, hiszen a költségszínvonal is jelentősen befolyásolja az eredményszínvonalat. A költségszint pont a 2. boltban a legmagasabb, vagyis itt költik el az árbevétel legnagyobb hányadát a forgalmazási költségekre. Minden 100 Ft árbevételből 22,4 Ft a forgalmazási költség, míg az 1. boltban 15,8 Ft, a 3. üzletben pedig csupán 12,7 Ft. Mindezen tényezők együttes hatására az eltérő gazdálkodási technika ellenére az 1. és a 2. számú bolt eredményszínvonalára ugyanakkora. Ez azt jelenti, hogy mindkét üzletben 100 Ft árbevétellel 15,6 Ft nyereséget tudnak elérni, míg a 3. üzletben csak 13,8 Ft-ot.

MUNKANYELVI

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Horváthné Herbáth Mária – Stágel Imréné: Kereskedelmi ismeretek Műszaki Kiadó 2006.

Bognár Zsoltné Vállalkozások 2. A vállalkozások gazdálkodása Műszaki Kiadó 2010.

Laáb Ágnes: Számviteli alapok Typotext Elektronikus Kiadó 2006.

www.magyarország.hu

www.penzugysziget.hu

2000. évi C. törvény a számvitelről

2006. évi IV. törvény a gazdasági társaságokról

Az internetes oldalak 200.07.01. és 2010.07.20. közötti állapot szerint kerültek felhasználásra

A(z) 0001–06 modul 013–as szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 341 01 0000 00 00	Autó- és motorkerékpár-kereskedő
51 213 01 0010 51 01	Eseményrögzítő
51 213 01 0010 51 02	Filmlaboráns
55 345 01 0010 55 01	Európai uniós üzleti szakügyintéző
55 345 01 0010 55 02	Kereskedelmi szakmenedzser
55 345 01 0010 55 03	Kis- és középvállalkozási menedzser
55 345 01 0010 55 04	Külgazdasági üzletkötő
55 345 01 0010 55 05	Nemzetközi szállítmányozási és logisztikai szakügyintéző
55 345 01 0010 55 06	Reklámszervező szakmenedzser
55 345 01 0010 55 07	Üzleti szakmenedzser
52 341 05 1000 00 00	Kereskedő
52 341 05 0100 52 01	Bútor- és lakástextil-kereskedő
52 341 05 0100 52 02	Élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő
52 341 05 0100 52 03	Ruházati kereskedő
52 341 07 0000 00 00	Kultúrcikk-kereskedő
54 341 01 0000 00 00	Külkereskedelmi üzletkötő
52 725 01 0000 00 00	Látszerész és fotócikk-kereskedő
33 341 03 0010 33 01	Építőanyag-kereskedő
33 341 03 0010 33 02	Épületgépészeti anyag- és alkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 03	Járműalkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 04	Villamossági anyag- és alkatrész-kereskedő
51 341 01 0000 00 00	Műszakicikk-kereskedő
51 341 02 0000 00 00	Régiségkereskedő
31 341 04 0000 00 00	Vegyesiparcikk-kereskedő
31 341 04 0100 31 01	Agrokémiai és növényvédelmi kereskedő
31 341 04 0100 31 02	Gyógynövénykereskedő
31 341 04 0100 31 03	Piaci, vásári kereskedő
31 341 04 0100 31 04	Sportszer- és játékkereskedő
33 215 02 0000 00 00	Virágkötő, -berendező, virágkereskedő
33 215 02 0100 33 01	Virágdekoratőr
33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

20 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató